

Praktični vodnik urada EASO: Izključitev

Zbir praktičnih vodnikov urada EASO

Januar 2017

***Europe Direct je služba za pomoč pri iskanju
odgovorov na vprašanja v zvezi z Evropsko unijo.***

Brezplačna telefonska številka (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Nekateri operaterji mobilnih omrežij ne omogočajo klica na številke 00 800 ali pa te klice zaračunavajo.

Dodatne informacije o Evropski uniji so na voljo na internetu (<http://europa.eu>).

Print ISBN 978-92-9494-677-5 doi:10.2847/31630 BZ-06-16-228-SL-C
PDF ISBN 978-92-9494-628-7 doi:10.2847/299493 BZ-06-16-228-SL-N

© Evropski azilni podporni urad, 2017

Urad EASO in osebe, ki delujejo v njegovem imenu, niso odgovorni za uporabo podatkov iz te publikacije.

Praktični vodnik urada EASO: Izključitev

Zbir praktičnih vodnikov urada EASO

Januar 2017

Uvod v praktični vodnik o izključitvi

Zakaj je ta praktični vodnik nastal? Praktični vodnik urada EASO z naslovom „Izključitev“ je namenjen uradnikom v Evropski uniji in zunaj nje kot praktično orodje pri njihovem vsakodnevem delu.

Namen praktičnega vodnika je pomagati pri prepoznavanju in obravnavanju morebitnih primerov izključitve.

Vodnik je oblikovan v skladu z ustreznimi pravnimi zahtevami, hkrati pa predlaga praktičen pristop s preoblikovanjem standardov skupnega evropskega azilnega sistema v smernice za vsakdanje delo.

Kakšno je področje uporabe tega praktičnega vodnika? Vodnik se osredotoča na določbe iz člena 12(2) direktive o pogojih, ki temelji na členu 1F Ženevske konvencije iz leta 1951, in člena 17 direktive o pogojih, tj. določbe, ki urejajo izključitev v primeru, da si prosilec ne „zasluži“ mednarodne zaščite.

V njem ni obravnavana izključitev na podlagi člena 12(1) direktive o pogojih, ki temelji na členih 1D in 1E Ženevske konvencije iz leta 1951, tj. če je prosilec že upravičen do zaščite in potemtakem ne potrebuje statusa begunca.

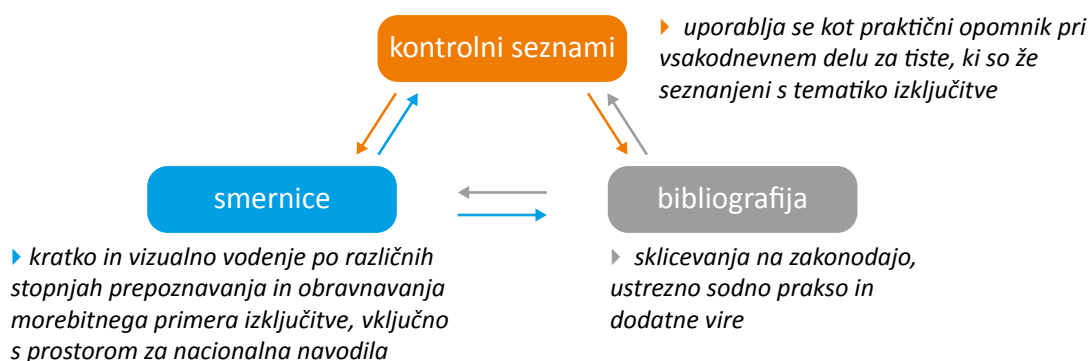
Večina pojmov, obravnavanih v tem praktičnem vodniku, izhaja iz nacionalnega ali mednarodnega kazenskega prava ter mednarodnega humanitarnega prava. Poudariti pa je treba, da spada izključitev na področje azilnega prava, ki se razlikuje v svojem bistvu in ciljih, zato v zvezi s tem veljajo posebni vidiki.

Kdo naj uporablja ta praktični vodnik? Vodnik je prvotno namenjen uradnikom nacionalnih organov za presojo. Na splošno se nanaša na „uradnike, ki vodijo zadeve“. Glavna ciljna skupina vodnika so osebe, ki vodijo razgovore, in odločevalci, lahko pa je tudi uporabno orodje za uradnike, ki so prvi v stiku s prosilci, in vse druge, ki bi lahko bili vpleteni v prepoznavanje in/ali obravnavanje primera izključitve.

Praktični vodnik je prilagojen potrebam uradnikov, ki vodijo zadeve in še niso seznanjeni s tematiko izključitve: zanje bo imelo to orodje predvsem vlogo ozaveščanja; namenjeno je tudi tistim z večletnimi izkušnjami in specializiranim uradnikom, ki vodijo primere izključitve in ki ga bodo lahko uporabili kot praktični opomnik.

Kako se ta praktični vodnik uporablja? Praktični vodnik je razdeljen na tri dele, ki se lahko uporabljajo samostojno ali povezani med seboj, odvisno od potreb uporabnika. Uporabnika vodi od zaznave morebitnega primera izključitve do pisne odločitve in morebitnih nadaljnjih ukrepov.

Uporaba delov praktičnega vodnika:

Praktični vodnik omogoča strukturirano vodenje in se lahko uporablja tudi kot orodje za samoocenjevanje in/ali nadzorovanje kakovosti.

Kako je ta praktični vodnik nastal? Vodnik so ustvarili strokovnjaki iz držav EU+ ob pomoči urada EASO in z dragocenim prispevkom Visokega komisariata Združenih narodov za begunce (UNHCR). Preden je bil vodnik dokončan, so se o njem posvetovali z vsemi državami članicami EU+.

Kako se ta praktični vodnik navezuje na druga podporna orodja urada EASO? Naloga urada EASO je pomagati državam članicam, med drugim s skupnim usposabljanjem, skupno kakovostjo in skupnimi informacijami o državah izvora. Tako kot vsa druga njegova podporna orodja tudi ta praktični vodnik o izključitvi temelji na skupnih standardih skupnega evropskega azilnega sistema. Je del istega okvira in dopolnjuje vsa druga razpoložljiva orodja urada EASO. Glavna skrb je bila namenjena usklajenosti vodnika z navedenimi orodji, zlasti z zelo podobnim modulom načrta usposabljanja urada EASO o „izključitvi“. Pripravljalci tega vodnika urada EASO so izhajali tudi iz drugega vodnika z naslovom [Judicial Analysis Exclusion: člena 12 in 17 direktive o pogojih \(Direktiva 2011/95/EU\)](#).

To je praktični vodnik, ki je bil pripravljen v okviru matrice kakovosti urada EASO. Uporablja se skupaj z drugimi razpoložljivimi praktičnimi orodji, zlasti s praktičnima vodnikoma [EASO Practical Guide: Personal Interview](#) in [EASO Practical Guide: Evidence Assessment](#).

Kako se ta praktični vodnik navezuje na nacionalno zakonodajo in prakso? To je mehko orodje za usklajevanje, ki upošteva skupne standarde ter pušča prostor za nacionalne razlike v zakonodaji, smernicah in praksi.

Vsak nacionalni organ lahko v za to namenjeni prostor vključi pomembne dele zakonodaje in smernice, da svojim uradnikom, ki vodijo zadeve, na enem mestu zagotovi smernice za izključitev.

Kazalo

SMERNICE	7
1. Kaj je izključitev	8
2. Odkritje morebitnih primerov izključitve	10
3. Napotitev in procesna jamstva	12
4. Razgovor s poudarkom na izključenosti	13
4.1 Priprava	13
4.2 Izvedba razgovora	16
5. Presoja dokazov	19
6. Pravna analiza	21
6.1 Opredelitev kaznivih dejanj izključenosti	21
6.2 Individualna odgovornost	29
7. Priprava elementov odločitve, ki se nanašajo na izključitev	36
8. Napotitev na kazensko preiskavo in/ali pregon	37
KONTROLNI SEZNAMI.....	39
BIBLIOGRAFIJA	47

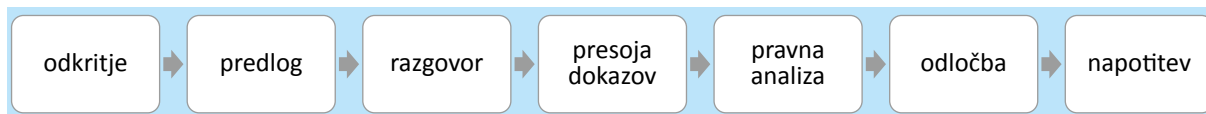

Praktični vodnik urada EASO:
izključitev
SMERNICE

1. Kaj je izključitev [kontrolni seznam]

Praktični vodnik se nanaša zgolj na izključitev v skladu s členom 12(2) direktive o pogojih, ki temelji na členu 1F Ženevske konvencije iz leta 1951, in členom 17 direktive o pogojih.

V nadaljevanju je nekaj ključnih sporočil na temo izključitve, ki jih je treba predstaviti uradniku, ki vodi zadevo:

Uporaba izključitvenih klavzul je obvezna. [kontrolni seznam]

Če obstajajo resni razlogi za domnevo, da je prosilec storil dejanja, ki bi spadala v izključitveno klavzulo, je uporaba izključitvene klavzule obvezna.

Uporaba izključitve za dejanja iz člena 12(2) direktive o pogojih, ki temelji na členu 1F Ženevske konvencije iz leta 1951, in člena 17(1) direktive o pogojih je obvezna. Edina izjema do obveznosti izključitvene klavzule je člen 17(3) direktive o pogojih (ob določenih drugih pogojih izključitev iz subsidiarne zaščite na podlagi drugih kaznivih dejanjih, ki niso opredeljena kot težja kazniva dejanja).

Namen izključitve je zaščititi integriteto institucije azila. [kontrolni seznam]

Izključitev se uporablja za osebe, ki bi bile drugače upravičene do mednarodne zaščite zaradi utemeljenega strahu pred preganjanjem ali utemeljenim tveganjem za resno škodo. Gre za ukrep, potreben za zaščito integritete institucije azila.

Glavna razloga za izključitev oseb, ki:

niso upravičene do mednarodne zaščite

1. Nekatera dejanja so tako resna, da prosilci, ki bi lahko odgovarjali zanje, niso upravičeni do mednarodne zaščite.

se izogibajo odgovornosti za težja kazniva dejanja

2. Mednarodni okvir za zaščito ne bi smel dovoljevati osebam, ki so storile kazniva dejanja, da se izognejo odgovornosti.

Ker ima lahko resne posledice za posameznika, je treba uporabo izključitvenih klavzul vedno obravnavati restriktivno in zelo previdno.

□ Razlogi za izključitev [kontrolni seznam]

Izključitev se uporablja, če obstajajo **tehtni razlogi za domnevo**, da prosilec individualno odgovarja za izključitvena dejanja (v primeru subsidiarne zaščite, da je oseba nevarna za skupnost ali varnost države članice). Upravičena bi bila zgolj v zvezi z naslednjimi razlogi za izključitev:

Razlogi za izključitev	
status begunca	<ul style="list-style-type: none"> ▪ kazniva dejanja zoper mir, vojni zločini ali zločini proti človeštvu ▪ resna nepolitična kazniva dejanja zunaj države pribežališča pred sprejemom osebe kot begunca ▪ dejanja v nasprotju z načeli in cilji Združenih narodov
subsidiarna zaščita	<ul style="list-style-type: none"> ▪ kazniva dejanja zoper mir, vojni zločini ali zločini proti človeštvu ▪ resna kazniva dejanja ▪ dejanja v nasprotju z načeli in cilji Združenih narodov ▪ nevarnost za skupnost ali varnost države članice, v kateri se prosilec nahaja ▪ druga kazniva dejanja (v določenih okoliščinah)

Razlogi za izključitev iz statusa begunca in subsidiarne zaščite so si podobni in izhajajo iz določb člena 1F Ženevske konvencije iz leta 1951, vendar je treba opozoriti, da si niso povsem enaki. Člen 17(1) direktive o pogojih izključuje nekatere zahteve za resna kazniva dejanja (člen 17(1)(b) direktive o pogojih) in uvaja dodatne razloge za izključitev (člena 17(1)(d) in 17(3) direktive o pogojih) za subsidiarno zaščito.

Dodatne smernice o pogojih izključitvenih dejanj in določanju individualne odgovornosti lahko najdete v posebnih razdelkih v nadaljevanju.

Celotno besedilo navedenih pravnih določb lahko najdete [tukaj](#).

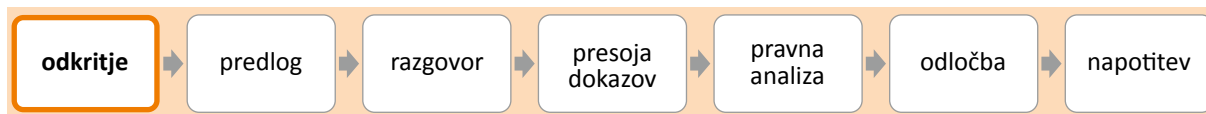
□ Dokazno breme za izpolnitev meril za izključitev nosi država. [kontrolni seznam]

Breme za utemeljitev, da so merila za izključitev izpolnjena, nosi država, medtem ko je prosilec dolžan sodelovati pri določanju vseh dejstev in okoliščin v zvezi s svojo prošnjo. Prosilec bo običajno tisti, ki bo izpostavil vprašanja v zvezi z okoliščinami, ki govorijo proti izključitvi iz statusa. Vendar pa je dolžnost uradnika, ki vodi zadevo, da v celoti razišče vse okoliščine, torej tudi tiste, ki govorijo proti izključitvi, ne glede na to, ali jih prosilec izrecno izpostavi ali ne.

Pomembno je omeniti, da čeprav se izključitev veže na številne pojme in opredelitve pojmov iz kazenskega prava, dokazni standard, ki se uporablja za izključitev, ni tako visok kot standard „onkraj razumnega dvoma“, ki se uporablja za določanje kazenske odgovornosti. „Tehtni razlogi za domnevo“ zahtevajo jasne in zanesljive dokaze.

Nadaljnje smernice glede presoje dokazov lahko najdete v posebnem razdelku v nadaljevanju.

2. Odkritje morebitnih primerov izključitve [kontrolni seznam]

Do odkritja morebitnega primera izključitve lahko pride na kateri koli stopnji azilnega postopka. Lahko že povsem na začetku azilnega postopka na podlagi informacij iz prošnje in/ali drugih razpoložljivih informacij. V nekaterih primerih se znaki o morebitnih izključitvenih dejanjih ne pojavijo pred osebnim razgovorom oziroma se pojavijo celo po tem, ko je bila osebi priznana mednarodna zaščita.

Za čim zgodnejše odkritje primerov izključitve bi se morale vse osebe, ki so vpletene v azilni postopek, zavedati morebitnih znakov, zlasti tistih v zvezi z nekaterimi izvornimi državami.

Pomembno je zbrati čim več informacij o osebi, njenem poreklu, bivališču in zgodovini zaposlitve, družinskih članih, služenju vojaškega roka (če je to ustrezno), politični pripadnosti, članstvu v skupinah, poteh potovanja in druge pomembne informacije. Opozoriti je treba, da so opažanja, ki zadevajo vidik vključitve in izključitve posamezne prošnje, pogosto tesno povezana. Uradniki, ki vodijo zadeve, bi morali biti odprti za vse možnosti, pri tem pa pozorni na morebitne znake za izključitev.

□ Uporabite razpoložljive vire za odkritje. [kontrolni seznam]

Dodatne smernice o morebitnih znakih za izključitev in/ali vprašanja nacionalne varnosti v zvezi z nekaterimi izvornimi državami so lahko na voljo. Sezname kazalcev, ki opozarjajo na nekatere najpomembnejše morebitne profile in niso dokončni, bi lahko uradnikom, ki vodijo zadeve, pomagali ugotoviti, ali je potrebna nadaljnja preiskava o izključitvi.

Takšni dokumenti bi se lahko uporabljali skupaj s tem vodnikom.

Nacionalna praksa

□ Preučite razpoložljive informacije. [kontrolni seznam]

Morebitni viri informacij, ki bi lahko bili pomembni za izključitev, so isti kot tisti, ki bi jih obravnavali v primeru vključitve.

V nadaljevanju je **nedokončen** seznam morebitnih dokazov, ki lahko vsebujejo morebitne znake in dodatne informacije, pomembne za izključitev:

- *identiteta in potovalni dokumenti,*
- *informacije o izvorni državi (COI),*
- *zahteva za izročitev, sodba, evidence kaznivih dejanj in nalogi za prijetje,*
- *informacije iz uradnih podatkovnih baz,*
- *izjave prosilca, vključno z začetno prošnjo in razgovori,*
- *izjave drugih (družinski člani, tretje osebe),*
- *odprti viri in družbena omrežja (v skladu z nacionalno prakso),*
- *itd.*

Uradniku, ki vodi zadevo, bi navedeno zagotovilo informacije v zvezi z morebitnimi razlogi za izključitev in tudi posameznimi okoliščinami prosilca, vse pa bi pomagalo pri pripravi na razgovor.

Več informacij o različnih dokazih in njihovi obravnavi lahko najdete v praktičnem vodniku z naslovom [EASO Practical Guide: Evidence Assessment](#).

□ Možni profili [kontrolni seznam]

Pomembni so zavedanje o izključitvi, pripravljenost in pregled zadevnih informacij o izvorni državi kot tudi pregled konkretnega primera z namenom izpostavitve ključnih elementov.

Poudariti je treba, da ni mogoče predstaviti izčrpnega seznama okoliščin, ki bi lahko nakazovale, da je treba preučiti izključitev.

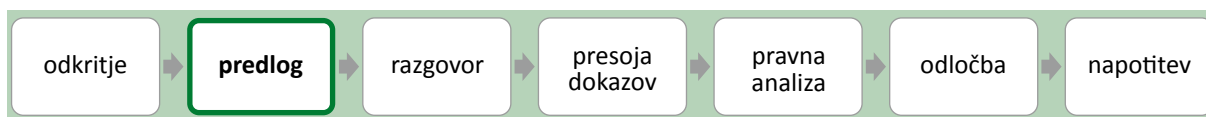
V nadaljevanju je **nedokončen** seznam primerov profilov.

Morebitna pomembnost teh znakov je odvisna predvsem od izvorne države:	
<ul style="list-style-type: none"> ▶ <i>vojak</i> ▶ <i>uporniška skupina</i> ▶ <i>milica</i> ▶ <i>policija (ali določena veja policije)</i> ▶ <i>obveščevalne službe</i> 	<p>Če informacije o izvorni državi kažejo na resne kršitve mednarodnega humanitarnega prava (v primeru oboroženega konflikta) ali so navedeni akterji storili resne kršitve človekovih pravic, prosilec pa sodi v to skupino, bi to lahko bila okoliščina, ki bi jo bilo treba dodatno raziskati.</p> <p>Zbrati je treba dodatne informacije glede časa, kraja, položaja, poveljnikov in/ali podrejenih, dolžnostih itd., da se ugotovi, ali obstaja podlaga za izključitev.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▶ <i>član vlade</i> ▶ <i>javni uradnik</i> 	<p>Če prihaja prosilec iz države z represivnim vladnim režimom, bi bila njegova vpletenost v vlado znak, ki ga je treba dodatno raziskati.</p> <p>Odvisno od izvorne države bi se lahko upoštevale različne stopnje vpletenosti, vloge in odgovornosti.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▶ <i>član organizacije</i> 	<p>Odvisno od namena, ciljev in metod organizacije ter dejavnosti, vloge in odgovornosti prosilca ter tudi njegovega položaja v organizaciji bi to lahko bil znak, da bi bilo treba preučiti določbe o izključitvi.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▶ <i>osebe, ki so drugače povezane z zgornjimi kategorijami</i> 	<p>V nekaterih primerih so lahko osebe, ki formalno ne spadajo v nobeno od navedenih kategorij, posredno vpletene v dejanja, ki so jih izvršili drugi. Na primer: zdravniki, ki pomagajo pri mučenju ali pohabljanju ženskih spolnih organov; inženirji kemije, ki razvijajo orožje; civilni informatorji itd.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▶ <i>povezava z dogodkom</i> 	<p>Na podlagi informacij o prosilcu (npr. kraj prebivanja, smer potovanja) se lahko ugotovi vpletenost v dogodek, povezan z morebitnimi dejavniki za izključitev.</p>

Dodatno in ne nujno povezano z informacijami o izvorni državi:

<ul style="list-style-type: none"> ▶ <i>kaznivo dejanje</i> 	<p>Če obstajajo znaki, da je prosilec storil kaznivo dejanje, bi to lahko bil povod za obravnavo prošnje v povezavi z razlogi za izključitev. Opozoriti je treba, da je lahko že poskus kaznivega dejanja obravnavan kot kaznivo dejanje.</p>
--	---

3. Napotitev in procesna jamstva [kontrolni seznam]

Ob morebitnem primeru izključitve se lahko v skladu z nacionalno prakso sprožijo posebna postopkovna dejanja.

- Če je to v skladu z nacionalno prakso, podajte predlog za izvedbo morebitnega primera izključitve. [kontrolni seznam]

Ovisno od nacionalne prakse se lahko (morebitni) primeri izključitve predajo specializirani enoti, specializiranemu uradniku, ki vodi zadevo, ali nadrejenemu sodelavcu itd.

Nacionalna praksa

- Zagotovite, da so vzpostavljena ustrezna procesna jamstva. [kontrolni seznam]

V nekaterih primerih se lahko pri obravnavi morebitnega primera izključitve poleg splošnih procesnih jamstev v azilnem postopku upoštevajo tudi posebna procesna jamstva.

- Po potrebi imenujte pravnega svetovalca.* [kontrolni seznam]

Nacionalna praksa

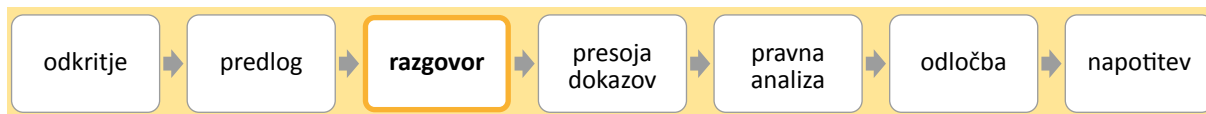
- Obvestite prosilca (in/ali pravnega svetovalca), da se obravnava izključitev.* [kontrolni seznam]

Nacionalna praksa

- Druga posebna procesna jamstva, če so potrebna* [kontrolni seznam]

Nacionalna praksa

4. Razgovor s poudarkom na izključenosti [kontrolni seznam]

Razgovor je temeljni element za natančno presojo, ali je treba prosilca izključiti iz mednarodne zaščite. Uradnik, ki vodi zadevo, ima tako priložnost neposredno komunicirati s prosilcem in, kar je najbolj pomembno, predstaviti dokaze ter s tem prosilcu omogočiti, da jih komentira.

Odvisno od nacionalne prakse in obravnavanega primera je lahko razgovor s poudarkom na izključitvi del (splošnega) osebnega razgovora ali pa samostojen razgovor, osredotočen na zadeve v povezavi z izključitvijo.

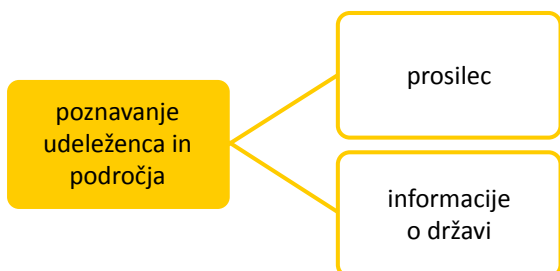
V tem delu praktični vodnik izpostavlja nekatere vidike priprave in izpeljave razgovora, ki so še posebno pomembni za izključitev.

Še vedno se uporabljajo splošne smernice za razgovor, ki so zajete v praktičnem vodniku z naslovom [Praktični vodnik urada EASO: Osebni razgovor](#).

4.1 Priprava [kontrolni seznam]

□ Pomen priprave – „poznavanje udeleženca in področja“ [kontrolni seznam]

Priprava je ključna za dober razgovor o izključitvi. Razdelimo jo lahko na dve področji:

Poznavanje udeleženca (1. prosilca) in področja (2. zadevne države v zvezi z izključitvijo) je bistveno za obravnavanje vseh vprašanj v zvezi z izključitvijo med osebnim razgovorom.

Pred razgovorom naj se uradnik, ki vodi zadevo, seznanji z vsemi razpoložljivimi informacijami o prosilcu. Uradnik, ki vodi zadevo, bi prav tako moral podrobno poznati državo, v kateri se je izvedlo morebitno izključitveno dejanje. Kadar je ustrezno, to vključuje zgodovinske

dogodke in tudi trenutne zadeve. Med preiskovanjem prosilca in države bi moral uradnik, ki vodi zadevo, uporabiti vse razpoložljive in zanesljive dokaze. Prav tako je treba zbrati dodatne informacije, ki so čim bolj značilne za posamezen primer.

□ Preverite ustrezne nacionalne smernice in sodno prakso. [kontrolni seznam]

V zvezi z izvajanjem razgovorov s poudarkom na izključitvi lahko obstajajo splošne nacionalne smernice ali nacionalne smernice za posamezne države. Poleg tega je za pripravo na raziskovanje potrebnih elementov lahko pomembna sodna praksa.

Nacionalna praksa

--

□ V možnem obsegu ugotovite materialna dejstva v zvezi izključitvijo. [kontrolni seznam]

Bistveno za odločitev, ki bo sprejeta glede prošnje, je materialno dejstvo.

Za uradnika, ki vodi zadevo, je pomembno, da pri raziskovanju preteklih in aktualnih dogodkov razlikuje med tem, kaj je in kaj ni materialno dejstvo.

Materialna dejstva v zvezi z izključitvijo so tista, ki so neposredno povezana s klavzulami za izključitev.

Uradnik, ki vodi zadevo, mora zaradi ugotovitve materialnih dejstev upoštevati vse elemente morebitnih dokazov, s poudarkom na posameznem primeru.

Materialna dejstva je treba ugotoviti čim prej. Dobra priprava na obravnavani posamezni primer in o zadevni državi pomaga uradniku, ki vodi zadevo, ugotoviti materialna dejstva in mu med razgovorom omogoča, da se odzove na izjave prosilca. Nepripravljenost pa lahko povzroči, da uradnik, ki vodi zadevo, ne bo sposoben ugotoviti materialnih dejstev in jih razlikovati od morebitnih obrobni zadev ter da med razgovorom ne bo sposoben pravilno prepoznati in presoditi zadev, kar lahko vodi v nezanesljivo in/ali napačno odločitev.

To seveda ne pomeni, da se bodo med pripravo ali celo med razgovorom vedno ugotovila vsa materialna dejstva. Materialna dejstva se lahko zaradi številnih razlogov pojavijo pozneje, zato bi moral uradnik, ki vodi zadevo, ostati dozeten za nova dejstva.

□ Pripravite načrt zadeve. [kontrolni seznam]

Vsak uradnik, ki vodi zadevo, razvije svojo lastno metodo priprave. Po ugotovitvi primernih materialnih dejstev, je koristno oblikovati časovnico področij, ki jih je treba obravnavati med razgovorom. Stopnja podrobnosti načrta je odvisna od prioritete posameznega uradnika, ki vodi zadevo, vendar pa ta ne sme pozabiti, kaj je namen razgovora, in ostati mora prilagodljiv.

Kronološka ali logična/tematska zgradba razgovora je uporabna in bi lahko pomagala pri pripravi odločbe. Najti pa je treba pravilno ravnovesje, saj je lahko prevelika normativnost načrta zadeve neproduktivna pri razgovoru.

Načrt zadeve bi moral zajemati materialna dejstva, tj. elemente klavzul za izključitev, vključno z vidiki, pomembnimi za individualno odgovornost, v obsegu, kakor so bili opredeljeni na tej stopnji postopka. Če so bila do te točke opažena morebitna vprašanja o verodostojnosti, jih lahko prav tako zajame v načrt zadeve, da se obravnavajo med razgovorom.

□ Psihična priprava [kontrolni seznam]

Uradnik, ki vodi zadevo, si mora vzeti dovolj časa za premislek o tem, koga bo izpraševal in zakaj. Prav tako mora upoštevati, da so razgovori za izključitev naporni in dolgi.

Vsi prosilci, ki so izprašani v zvezi z morebitno izključitvijo, ne bodo imeli pomembnega profila, nekateri od njih pa ga morda imajo. Kot primer, izvor prosilca lahko nakazuje, da je navajen avtoritativnega in nadzornega položaja in/ali da je bil deležen obveščevalnega in protiobveščevalnega usposabljanja.

Nekateri prosilci, vključno s tistimi v morebitnih primerih izključitve, so morda preživeli travmatične okoliščine ali pa imajo posebne potrebe zaradi ranljivosti. Pomembno je, da se tega uradnik med psihično pripravo zaveda in da to tudi upošteva.

Uradnik, ki vodi zadevo, bi se moral prav tako vprašati, katera stališča, mišljenja ali predsodki, pomembni za primer, bi lahko vplivali na njegovo nepristranskost, in se temu poskusiti izogniti.

□ **Praktične podrobnosti** [kontrolni seznam]

□ **Preučite, ali je smiselno vključiti drugega uradnika, ki vodi zadevo.** [kontrolni seznam]

Glede na profil prosilca in nacionalno prakso bi lahko bilo primerno v razgovor vključiti drugega uradnika, ki vodi zadevo. Upoštevati je treba posamezne individualne okoliščine in tudi razpoložljivost prostora za razgovor.

V nekaterih državah lahko v zvezi s tem pri (morebitnih) primerih izključitve veljajo posebna pravila.

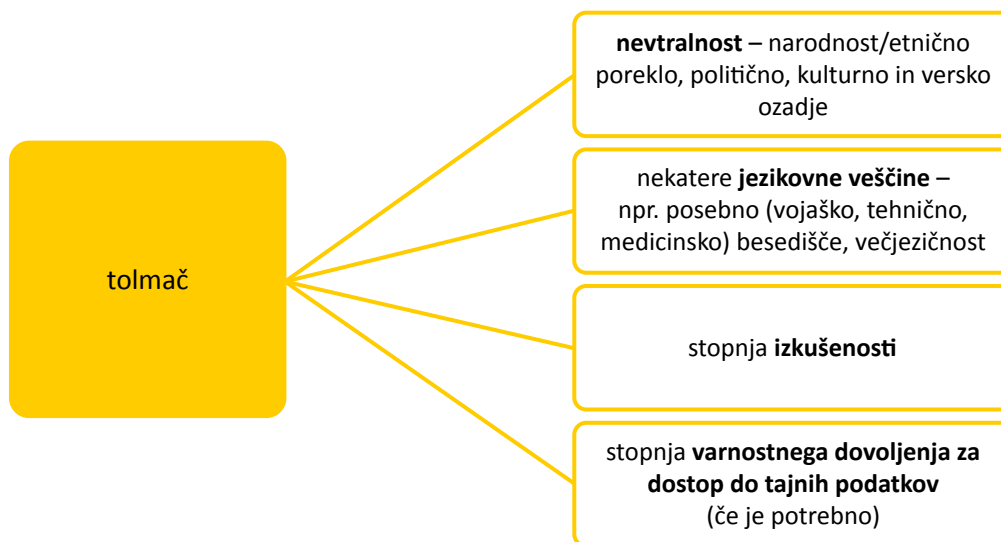
Nacionalna praksa

□ **Varnostna ureditev** [kontrolni seznam]

Varnost bi morala biti urejena v skladu z nacionalno prakso.

□ **Izbira tolmača** [kontrolni seznam]

Pri izbiri tolmača bi morda želeli upoštevati:

□ **Seznajte tolmača z dejstvi.** [kontrolni seznam]

Uradnik, ki vodi zadevo, bi moral tolmaču omogočiti, da se pripravi na razgovor, saj je to zanj enako pomembno kot za uradnika, ki vodi zadevo. Uradnik, ki vodi zadevo, bi moral pred začetkom razgovora tolmača obvestiti o naravi zadeve. Glede na morebitna vprašanja o izključenosti lahko tolmača prav tako opozori, katera področja bodo obravnavana, saj mu bo to pomagalo pri miselni pripravi.

Prav tako lahko pomaga, če uradnik, ki vodi zadevo, tolmača obvesti, da bo razgovor trajal dlje kot običajno.

Tolmača je treba opozoriti na načeli zaupnosti in nepristranskosti.

□ **Možnost organiziranja dodatnega razgovora** [kontrolni seznam]

Ovisno od zapletenosti primera bo morda treba izvesti več kot en razgovor.

4.2 Izvedba razgovora [\[kontrolni seznam\]](#)

□ **Prosilcu zagotovite informacije v skladu z nacionalno prakso.** [\[kontrolni seznam\]](#)

Na začetku razgovora je morda prosilcu treba posredovati nekatere informacije, povezane z izključitvijo. Glede na nacionalno prakso lahko to vključuje obveščenost prosilca, da bodo na razgovoru preiskovana tudi vprašanja v zvezi z morebitno izključitvijo.

Nacionalna praksa

□ **Zagotovite, da je tolmačevo ravnanje ustrezno.** [\[kontrolni seznam\]](#)

Če ima uradnik, ki vodi zadevo, pomisleke glede sposobnosti ali ravnanja tolmača, je treba to rešiti v skladu z nacionalnimi postopki (npr. po posvetu z višjimi uradniki). Razgovor bo morda treba prekiniti in ga znova začeti z drugim tolmačem.

□ **Ohranite profesionalen odnos.** [\[kontrolni seznam\]](#)

Uradnik, ki vodi zadevo, mora ves čas ohranjati profesionalen odnos in zagotoviti, da njegova verbalna in neverbalna komunikacija nista razumljeni kot obsojajoči.

□ **Uporabite ustrezne tehnike razgovora.** [\[kontrolni seznam\]](#)

Namen razgovora je ugotoviti materialna dejstva, obravnavati dokaze in prosilcu omogočiti, da učinkovito predstavi svojo prošnjo.

□ **Prilagodite se posamezniku.** [\[kontrolni seznam\]](#)

Vsak prosilec bo drugačen. Uradnik, ki vodi zadevo, se mora zavedati, da so lahko nekateri razgovori za izključitev izvedeni s posamezniki, ki so v svoji izvorni državi zasedali pomembne položaje. Nasprotno pa so lahko nekateri prosilci neizobraženi ali slabše izobraženi. Pomembno je zagotoviti, da so vsa vprašanja postavljena tako, da so v celoti razumljiva.

□ **Potrudite se za vzpostavitev dobrega odnosa.** [\[kontrolni seznam\]](#)

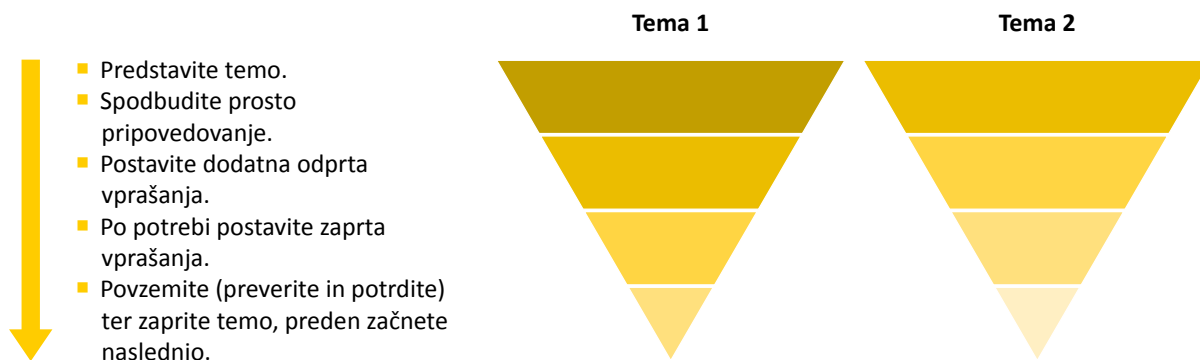
Zgraditi dober odnos s prosilcem je temeljnega pomena. Dober praktičen pristop je razgovor začeti z zadevami, ki niso neposredno povezane z materialnimi dejstvi. Razgovor se lahko na primer začne z razpravo o prosilčevi družini, izobrazbi in življenju po vstopu v državo članico itd. Tako se ustvari bolj sproščeno počutje.

Razgovora ni priporočljivo začeti z vprašanjem, ki je neposredno povezano z zadevo v zvezi z izključitvijo, saj bi prosilec lahko postal defenziven, previden in bi se lahko med razgovorom zaprl vase, kar bi škodilo kakovosti zbranih informacij in navsezadnje tudi kakovosti odločitve.

Za izboljšanje odnosa (zaupanja) lahko prosilca spomnimo, da gre za razgovor za azil, tj. da je namen razgovora presoditi, ali je upravičen do mednarodne zaščite.

□ **Uporabite pristop lijaka. [kontrolni seznam]**

Pristop „lijaka“ se nanaša na način, kako spraševalec strukturira razgovor. Za vsako pomembno temo bi moral spraševalec slediti pristopu, ki izhaja iz predstavitve teme in pozivu k prostemu pripovedovanju, čemur sledijo dodatna odprta vprašanja in na koncu, samo če je še potrebno, zaprta vprašanja. Ta pristop spraševalcu omogoča, da opredeli ključna vprašanja med prostim pripovedovanjem, skupaj s spontano danimi informacijami, ki so neposredno povezane z namenom razgovora. Tako podane informacije so navadno bolj podrobne in kakovostne kot informacije, pridobljene z zaprtimi vprašanji.

□ **Uporabite odprta vprašanja in spodbudite prosto pripovedovanje.**

Cilj **prostega pripovedovanja** je pridobiti čim več zanesljivih in natančnih informacij tako, da se prosilcu omogoči neprekinjena osebna pripoved o pomembnih dejstvih. Omogočanje prosilcu, da poda vsebinske informacije, je pomemben del vodenja razgovora za izključitev.

Odprta vprašanja omogočajo raziskovanje vsakega pomembnega vprašanja in zmanjšajo nevarnost, da bi spraševalec prezrl pomembne informacije.

Nekateri prosilci imajo lahko težave s prostim pripovedovanjem ali pa ne želijo odgovoriti na vprašanje. Uradnik, ki vodi zadevo, mora v teh primerih prevzeti dejavnejšo vlogo in postavljati bolj usmerjena vprašanja, vseeno pa mora še vedno predstaviti vsako temo in novo temo vedno začeti s postavljanjem odprtih vprašanj. Za uradnika, ki vodi zadevo, je pomembno, da ob uporabi prostega pripovedovanja in odprtih vprašanj vedno doseže, da prosilec odgovori na postavljeno vprašanje.

Zaprta vprašanja so prav tako lahko koristna, če obstajajo elementi, ki jih je treba razjasniti ali potrditi (čas, imena, datumi itd.). Tovrstna vprašanja spraševalcu omogočajo, da razišče preostale pomembne informacije, preden zaključi temo. Vendar pa lahko prepogosta raba zaprtih vprašanj zmanjša sposobnost prosilca za sodelovanje pri razgovoru, s čimer se zmanjša kakovost in točnost informacij.

□ **Preverite in potrdite. [kontrolni seznam]**

Dobra praksa med razgovorom za izključitev je tudi, da se materialna dejstva ter druga pomembna vprašanja večkrat povzamejo in potrdijo (z zaprtim vprašanjem). To uradniku, ki vodi zadevo, pomaga obvladati razgovor, opredeliti ključne točke in zagotoviti, da nobeno zadevno področje ne ostane nejasno, hkrati pa spodbuja prosto pripovedovanje.

□ **Osredotočite se na individualno vpletenost prosilca: „jaz“ namesto „mi“.**
[kontrolni seznam]

Namen razgovora je pridobiti informacije, ki uradniku, ki vodi postopek, pomagajo določiti, ali je do dejanj, ki spadajo na področje uporabe izključitvene klavzule, prišlo in če je, kakšno je bilo ravnanje in stanje duha prosilca v zvezi s temi dejanji.

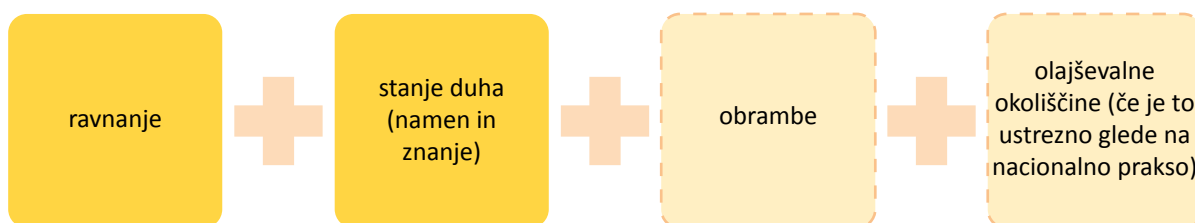
Vsa pomembna vprašanja je treba raziskati v celoti, vendar pa je osrednji vidik za ugotovitev, ali se izključitev uporablja ali ne, vidik individualne odgovornosti.

Prosilca je treba spodbuditi, da govori o svojih osebnih dejavnostih, vlogi in/ali odgovornostih. Če prosilec uporabi zaimka „nam“ ali „mi“, ga je treba prositi, naj pojasni, na koga se to nanaša in kako je bil sam vpleten, tj. prosilec mora odgovarjati z „jaz“.

Če prosilec na vprašanja še naprej odgovarja z „nam“ ali „mi“, ga je treba opomniti, naj konkretno opiše, kakšno vlogo je pri tem imel on sam. Vprašanje je treba ponavljati in po potrebi preoblikovati, dokler uradnik, ki vodi zadevo, ne ugotovi, kako je bil kot posameznik vpleten v zadevo.

Kadar prosilec za druge uporabi zaimek „oni“, je pomembno opredeliti, koga je s tem mislil; še zlasti v primerih, ko je lahko prosilec vpleten v kazniva dejanja, ki so jih storili drugi. V teh primerih je pomembno ugotoviti, kdo je storilec in v kakšnem razmerju, če sploh, je s prosilcem.

Z vprašanji, ki so postavljena med razgovorom, naj bi pri prosilcu določili:

□ Izpostavite morebitna vprašanja verodostojnosti. [kontrolni seznam]

Na podlagi notranjih ali zunanjih pomislekov glede verodostojnosti se lahko pojavijo težave.

Če obstajajo morebitna vprašanja glede verodostojnosti, jih je treba izpostaviti med razgovorom in dati prosilcu priložnost, da jih pojasni. Če uradnik, ki vodi zadevo, med razgovorom ne razčisti dileme glede verodostojnosti, svojega dela ne opravlja v skladu s svojo dolžnostjo, ki je v celoti, objektivno in nepristransko preučiti pomembna dejstva in okoliščine. Odločitev, sprejeta na podlagi nerazčiščenih vprašanj verodostojnosti, je zaradi tega lahko izpodbojna.

Za nadaljnje smernice glej praktični vodnik [Praktični vodnik urada EASO: Presoja dokazov](#).

5. Presoja dokazov [kontrolni seznam]

Tako kot pri vseh azilnih zadevah je presoja dokazov ključen in pogosto zahteven del preiskave. Pri primerih izključitve lahko pride do posebnih izzivov, ki izhajajo iz dejstev, da dokazno breme nosi organ za presojo ter da prosilec pogosto ni pripravljen sodelovati pri ugotavljanju pomembnih dejstev in okoliščin.

Za splošne smernice glede presoje dokazov glej praktični vodnik z naslovom [Praktični vodnik urada EASO: Presoja dokazov](#).

Uporabite standard „tehtnih razlogov za domnevo“. [kontrolni seznam]

„Dokazni standard“ je prag, ki ga je treba doseči, da se vzpostavi določen predlog.

Izključitvene klavzule se nanašajo na standard „tehtnih razlogov za domnevo“.

Dokazni standard je višji od tistega za presojo tveganja pri določanju potrebe po mednarodni zaščiti, za katerega na splošno velja „razumna stopnja verjetnosti“.

Za izključitev prosilca so **potrebne jasne in zanesljive informacije**, ki zadostijo standardu „tehtnih razlogov“.

Samo domneve nikakor ne zadoščajo za izključitev. Dokazni standard se prav tako šteje za višjega kot „bolj verjetno kot ne“ (ravnovesje verjetnosti). Vendar pa ni nujno dosegati kazenskega standarda „onkraj razumnega dvoma“, ki se uporablja za določanje „krivde“.

Nekatere države lahko imajo posebne smernice za veljavne dokazne standarde.

Nacionalna praksa

Preučite vse pomembne okoliščine, tudi če je dokazno breme preusmerjeno na prosilca. [kontrolni seznam]

Uradniki, ki vodijo zadevo, bi se morali zavedati dveh okoliščin, v katerih se dokazno breme z države preusmeri na prosilca, kar pomeni, da se določanje individualne odgovornosti lahko začne z domnevo o njenem obstoju. Tovrstna domneva bi lahko bila upravičena, če obstajajo zadostne informacije o tehtnih razlogih, na podlagi katerih se lahko sklepa, da bi bila lahko oseba tako ali drugače individualno odgovorna:

- če je prosilca obtožilo mednarodno kazensko sodišče,
- če se ugotovi, da je prosilec prostovoljno postal ali ostal član in bil na pomembnem položaju represivne vlade oziroma organizacije, ki izvaja izključitvena dejanja.

Vendar pa je domnevo o individualni odgovornosti v teh primerih mogoče izpodbijati in jo je zato treba previdno uporabljati.

Pred pripravo odločitve o izključitvi je treba še vedno preučiti vse pomembne okoliščine, kot so prosilčeve osebne dejavnosti, vloga in odgovornosti ter tudi možna obramba.

Prosilcu je treba vsekakor omogočiti, da komentira domnevo o individualni odgovornosti. V teh primerih je dokazni standard, ki ga mora doseči prosilec za izpodbijanje domneve, standard **verjetne razlage** v zvezi z nevpetenostjo oziroma nepovezanostjo z vsemi izključitvenimi dejanji, vključno s pomanjkanjem resnih dokazov o nasprotnem.

□ Upoštevajte posebnosti. [\[kontrolni seznam\]](#)

V primerih izključitve lahko postanejo nekateri posebni dokazi/viri informacij še posebno pomembni, zato bi moral uradnik, ki vodi zadevo, vedeti, kako se jih obravnava.

□ Dokazi, da je bil prosilec vpleten v kazniva dejanja v izvorni državi [\[kontrolni seznam\]](#)

Uradnik, ki vodi zadevo, bi moral preveriti, ali je bil pregon zakonit in ali prosilec ni bil preganjan in/ali obtožen iz političnih razlogov. Uradnik, ki vodi zadevo, bi se moral zavedati, da se lahko določeno vedenje obravnava kot kaznivo dejanje v izvorni državi prosilca, ne pa tudi v tozadevni državi članici. Kazenska obsodba še ne sme pomeniti, da je treba uporabiti izključitvene klavzule.

□ Zaupno gradivo [\[kontrolni seznam\]](#)

Uradnik, ki vodi zadevo, mora preveriti, ali in kako se lahko zaupna gradiva, če so na voljo, uporabijo pri presoji in oblikovanju odločitve o izključitvi. To je lahko odvisno tako od nacionalne zakonodaje in prakse kot tudi od gradiva v posameznem primeru. Če se tovrstna gradiva ne morejo uporabiti, bi moral uradnik, ki vodi zadevo, preučiti, ali obstajajo drugi pomembni viri dokazov, ki se lahko uporabijo pri primeru.

Nacionalna praksa

□ Odprti viri in družbena omrežja [\[kontrolni seznam\]](#)

Odvisno od nacionalne prakse lahko uradniki, ki vodijo zadevo, informacije o prosilcu iščejo po odprtih virih in straneh, kot so Facebook, Twitter itd., oziroma jih zanje poiščejo njihovi sodelavci.

Pri uporabi teh informacij za primer izključitve je treba ravnati previdno. Če se v preiskavi uporabijo dokazi iz odprtih virov ali družbenih omrežij, bi moral uradnik, ki vodi zadevo, še preden se opravi presoja, prosilca obvestiti o dokazih in mu omogočiti, da jih komentira.

Nacionalna praksa

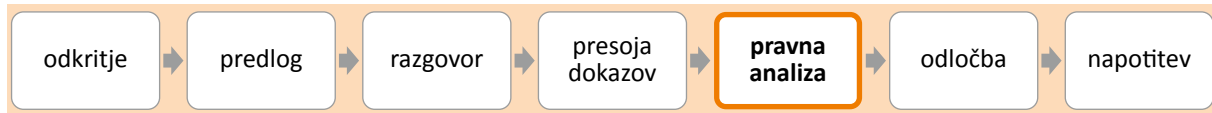
□ Anonimna pričevanja [\[kontrolni seznam\]](#)

Anonimna pričevanja se na splošno ne uporabljajo kot dokaz za utemeljitev odločitve o izključitvi. Obstajajo različni razlogi za tovrstna pričevanja (ljubosumje, maščevanje, resnična skrb itd.), ker pa vira ni mogoče potrditi, bi imela ta pričevanja zelo omejeno verodostojnost. Anonimna pričevanja pa včasih lahko navajajo na možnost izključitvenih dejanj, ki bi jo moral uradnik, ki vodi zadevo, nadalje raziskati.

6. Pravna analiza [kontrolni seznam]

Uradnik, ki vodi zadevo, na podlagi sprejetih dejstev analizira uporabnost razlogov za izključitev in elementov, ki so potrebni za ugotovitev individualne odgovornosti.

6.1 Opredelitev kaznivih dejanj izključenosti [kontrolni seznam]

Na tej stopnji bi moral uradnik, ki vodi zadevo, dokazati, ali obstajajo razlogi za izključitev.

Upoštevati je treba, da bi prosilec lahko zagrešil različna izključitvena dejanja, ki spadajo v različne izključitvene klavzule. Nacionalna praksa se lahko razlikuje glede tega, ali bi bilo treba določeno dejanje kvalificirati na podlagi več kot enega razloga, če obstajajo za to potrebni elementi.

Nacionalna praksa

--

a. Kazniva dejanja zoper mir – vojni zločini – zločini proti človeštvu [kontrolni seznam]

Ženevska konvencija iz leta 1951

- člen 1F(a)

Direktiva o pogojih

- člen 12(2)(a)
- člen 17(1)(a)

Nacionalna zakonodaja

--

V zvezi z izključitvijo statusa begunca in subsidiarne zaščite veljajo isti razlogi za izključitev. Kazniva dejanja iz te določbe bi sprožila uporabo izključitvenih klavzul, ne glede na to, kje in kdaj so bila storjena, tudi če so bila storjena v državi članici in/ali potem, ko je bila osebi dodeljena mednarodna zaščita.

- ▶ Ali obstajajo resni razlogi za opredelitev kaznivega dejanja kot **kaznivega dejanja zoper mir**? [kontrolni seznam]

Uradnik, ki vodi zadevo, mora ugotoviti, ali gre pri dejanju za kaznivo dejanje zoper mir (kaznivo dejanje agresije), ob upoštevanju naslednjih elementov:

- **dejanje:** vključuje načrtovanje, pripravo, začenjanje ali vodenje vojne agresije oziroma oboroženega spopada v nasprotju z mednarodnimi pogodbami, sporazumi in zagotovili ali sodelovanje v skupnem načrtu ali zaroti za izvedbo prej omenjenih dejanj;
- **okolščine:** kazniva dejanja zoper mir so lahko storjena samo, če obstaja mednarodni oboroženi spopad, tj. spopad, v katerega so vpletene države oziroma državi podobni subjekti;
- **storilec:** ker se mednarodni oboroženi spopadi običajno vodijo med državami oziroma državi podobnimi subjekti, kaznivo dejanje zoper mir običajno storijo posamezniki na visokih položajih organa, ki predstavlja državo ali državi podoben subjekt.

▶ Ali obstajajo tehtni razlogi za obravnavo dejanja kot **vojnega zločina**? [\[kontrolni seznam\]](#)

Uradnik, ki vodi zadevo, mora ugotoviti, ali gre pri dejanju za vojni zločin, ob upoštevanju naslednjih elementov:

- **dejanje:** vojni zločini so hude kršitve mednarodnega humanitarnega prava, ki vključujejo individualno odgovornost neposredno v skladu z mednarodnim pravom. Vojni zločini so lahko storjeni samo v okoliščinah oboroženega spopada, ki je lahko mednarodnega ali nemednarodnega značaja. Elementi vojnih zločinov so odvisni od značaja konflikta (mednarodni ali ne), zato je pomembno določiti: (i) obstoj oboroženega spopada in (ii) njegov značaj.

Pomembno je poudariti, da niso vsa dejanja v vojni opredeljena kot vojni zločini. Bojevniki, ki zakonito sodelujejo v sovražnostih, niso vojni zločinci, dokler sledijo pravilom mednarodnega humanitarnega prava. Glede na okoliščine je lahko bojevnik, ki nezakonito sodeluje pri sovražnostih, ali civilist, ki neposredno sodeluje pri sovražnostih, povezan z izključitvenim dejanjem, za katerega bi bilo treba presoditi o njegovi individualni odgovornosti.

Vojni zločini so med drugim navedeni v **členu 8 Rimskega statuta**, določbah o „težjih kršitvah“ Ženevske konvencije iz leta 1949 ter členu 3 Dodatnega protokola I in zadevnih določbah Dodatnega Protokola II, statutu Mednarodnega kazenskega sodišča za nekdanjo Jugoslavijo (ICTY) in statutu Mednarodnega kazenskega sodišča za Ruando (ICTR).

Pri ugotavljanju, ali je dejanje vojni zločin, je treba upoštevati vojaško nujnost in sorazmernost;

- **okoliščine:** obstajati mora zadostna **povezava med kaznivim dejanjem in oboroženim spopadom**.

Uradnik, ki vodi zadevo, mora ugotoviti naslednje:

- ali je **v času** kaznivega dejanja **potekal oboroženi spopad**,
- ali je bilo zadevno dejanje izvedeno **v povezavi** z oboroženim spopadom (nexus),
- ali je bil oboroženi spopad v času kaznivega dejanja **mednaroden ali ne**:

Mednarodni oboroženi spopad	Oboroženi spopad, ki ni mednarodnega značaja
Mednarodni oboroženi spopad je spopad, v katerega sta vpleteni najmanj dve državi ali država in narodnoosvobodilno gibanje.	<p>Oboroženi spopad, ki ni mednarodnega značaja, se lahko opredeli kot obsežne sovražnosti med državnimi organi in uporniki ali med najmanj dvema organiziranimi oboroženima skupinama znotraj države.</p> <p>Za opredelitev nasilnih okoliščin kot oboroženega spopada, ki ni mednarodnega značaja, se uporabljata najmanj dve dejanski merili:</p> <ul style="list-style-type: none"> □ vpletene strani morajo pokazati določeno stopnjo organiziranosti in □ nasilje mora doseči določeno stopnjo intenzivnosti. <p>Drugih notranjih nemirov in napetosti ali izoliranih oziroma posamičnih dejanj oboroženega nasilja ni mogoče opredeliti kot oboroženi spopad, ki ni mednarodnega značaja.</p>

Značaj oboroženega spopada je običajno opisan v informacijah o državi izvora ali nacionalnih smernicah. Uporabni viri za potrditev značaja spopada so lahko sodbe Mednarodnega sodišča, razsodbe Mednarodnega kazenskega sodišča, resolucije Varnostnega sveta Združenih narodov, mnenja držav ali poročil ZN.

Pomembno je vedeti tudi, da se lahko položaj oboroženega spopada spremeni, vključno z njegovim značajem (npr. spopad, ki ni mednarodnega značaja, se spremeni v mednarodni spopad).

- **storilec:** vojne zločine lahko zagreši kdor koli, vključno s civilisti, ki ne sodelujejo v sovražnostih, če obstaja zadostna povezava z oboroženim spopadom (nexus);

- **predmet:** uradnik, ki vodi zadevo, mora ugotoviti, da je bilo kaznivo dejanje storjeno proti zaščitenim osebam ali predmetu (civilisti, bojavniki zunaj spopada, in civilni, zlasti kulturni predmeti) oziroma da so bila uporabljena nezakonita orožja ali vojna sredstva;
- **posebni duševni element:** duševni element zahteva poznavanje dejanskih okoliščin (zavedanje o obstoju oboroženega spopada) in zaščiteni status osebe ali objekta. Nekateri vojni zločini zahtevajo dodatne posebne duševne elemente (npr. vojni zločini zahrbtnega ubijanja ali poškodovanja, zajetje talcev). Duševni element je dodatek k splošnim zahtevam iz podpoglavja o individualni odgovornosti.

▶ Ali obstajajo tehtni razlogi za obravnavo dejanja kot **zločina proti človeštvu**? [[kontrolni seznam](#)]

Uradnik, ki vodi zadevo, mora ugotoviti, ali gre pri dejanju za zločin proti človeštvu, ob upoštevanju naslednjih elementov:

- **dejanje:** kazniva dejanja, ki se štejejo za zločine proti človeštvu, so v osnovi nečloveška dejanja, ki so storjena kot del sistematičnega oziroma obširnega napada na civiliste. Kazniva dejanja, kot so umor, iztrebljanje, mučenje, posilstvo, politično ali versko preganjanje in druga nečloveška dejanja, dosegajo prag zločina proti človeštvu, če so sestavni del vsesplošnega ali sistematičnega napada na civiliste.

Za zločin proti človeštvu se lahko šteje tudi posamezno dejanje, če je povezano z vsesplošnim ali sistematičnim napadom.

Zločini proti človeštvu so med drugim opredeljeni v [členu 7 Rimskega statuta](#);

- **okoliščine:** uradnik, ki vodi zadevo, mora ugotoviti, da je napad:

usmerjen na
civilno
prebivalstvo

Napad, s katerim je povezano kaznivo dejanje, je usmerjen na civilno prebivalstvo. Med oboroženim spopadom bi to vključevalo osebe, ki ne sodelujejo – oziroma ne sodelujejo več – pri oboroženih sovražnostih.

vsesplošen ali
sistematičen

Napad je lahko del politike, ki jo je oblikovala vlada, *de facto* politična oblast oziroma organizirana politična skupina ali pa jo ta vlada, skupina oziroma oblast prenaša, dopušča ali dovoljuje.

Kaznivo dejanje bi moralo imeti **zadostno povezavo z napadom**. Osamljena nečloveška dejanja ne dosegajo stigmatizacije zločinov proti človeštvu, čeprav so še vedno izključitvena dejanja (npr. kot resna nepolitična kazniva dejanja).

Zločini proti človeštvu se od vojnih zločinov razlikujejo v tem, da so lahko storjeni tako v času miru kot tudi med oboroženim spopadom;

- **posebni duševni element:** kaznivo dejanje mora storiti oseba, ki je vedela za napad ter za povezavo med dejanjem in napadom. Nekateri zločini proti človeštvu lahko zahtevajo dodaten specifičen namen (npr. preganjanje in genocid). Duševni element je dodatek k splošnim zahtevam iz podpoglavja o individualni odgovornosti.

▶ Ali obstajajo tehtni razlogi za obravnavo kaznivega dejanja kot **genocida**?

Nekateri zločini zoper človeštvo lahko pomenijo zločin genocida ([člen 6 Rimskega statuta](#)).

Da bi ugotovili, ali obstajajo utemeljeni razlogi za domnevo, da je bil storjen zločin genocida, mora uradnik, ki vodi zadevo, upoštevati, ali je prisoten „**genocidni namen**“:

namen uničiti

v celoti ali deloma

člane nacionalne,
etnične, rasne ali
verske skupine

Dejanja, ki se lahko štejejo za genocid, če je prisoten namen, so med drugim:

- ubijanje članov skupine,
- povzročanje resnih telesnih ali duševnih poškodb članom skupine,
- namerno izpostavljanje skupine takšnim življenjskim razmeram, ki naj bi v celoti ali delno privedle do njenega fizičnega uničenja,
- uvedba ukrepov, namenjenih za preprečevanje rojstev znotraj skupine,
- prisilno premeščanje otrok iz te skupine v drugo.

b. Huda (nepolitična) kazniva dejanja [kontrolni seznam]

Ženevska konvencija iz leta 1951

- člen 1F(b)

Direktiva o pogojih

- člen 12(2)(b)
- člen 17(1)(b)

Nacionalna zakonodaja

Elementi v nadaljevanju se uporabljajo za status begunca. V primeru izključitve subsidiarne zaščite zadostuje ugotovitev „hudega kaznivega dejanja“.

- ▶ Ali obstajajo tehtni razlogi za obravnavo dejanja kot hudega (nepolitičnega) kaznivega dejanja?

- **Dejanje:** uradnik, ki vodi zadevo, mora ugotoviti, da je kaznivo dejanje dovolj **hudo**.

Vsa kazniva dejanja ne vodijo do izključitve na podlagi te določbe. Pri presoji, ali kaznivo dejanje šteje za hudo, se lahko upoštevajo naslednji dejavniki:

Ne zahteva se, da se kršitev obravnava kot kaznivo dejanje v izvorni državi in tudi državi, v kateri je vložena prošnja. Upoštevati je treba mednarodne standarde, tj. ali bi večina sodnih oblasti obravnavala dejanja štela za huda kazniva dejanja.

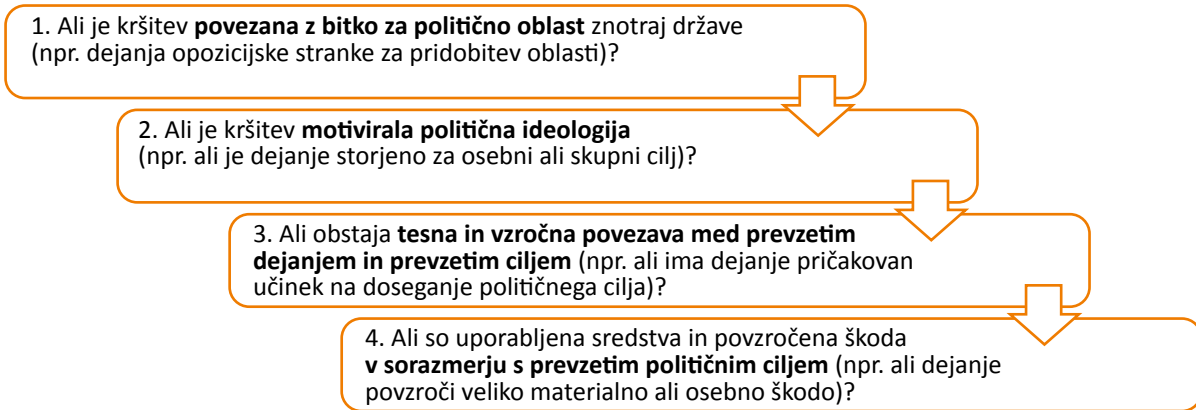
Obstajajo lahko dodatne nacionalne smernice o tem, kaj šteje za „hudo kaznivo dejanje“.

Nacionalna praksa

- **Nepolitično (zgolj za status begunca)**

Da lahko dejanje šteje za nepolitično kaznivo dejanje, ga je treba obravnavati kot dejanje s pretežno nepolitično motivacijo oziroma ne sme biti v sorazmerju z izraženim političnim ciljem. Izredno kruta dejanja, tudi če so storjena zaradi domnevno političnih ciljev, lahko štejejo za huda nepolitična kazniva dejanja.

Upoštevati je treba številne vidike:

- **Okoliščine** (zgolj za status begunca): kaznivo dejanje je bilo storjeno:
  - **zunaj območja države pribežališča** in
  - **pred sprejemom prosilca za begunca.**

V skladu z zakonodajo EU je treba „sprejem za begunca“ razlagati kot čas izdaje dovoljenja za prebivanje na podlagi priznanega statusa begunca.

V praksi so lahko v uporabi nacionalne razlike.

Nacionalna praksa

--

c. Dejanja v nasprotju s cilji in načeli Združenih narodov [\[kontrolni seznam\]](#)

Ženevska konvencija iz leta 1951

- člen 1F(c)

Direktiva o pogojih

- člen 12(2)(c)
- člen 17(1)(c)

Nacionalna zakonodaja

--

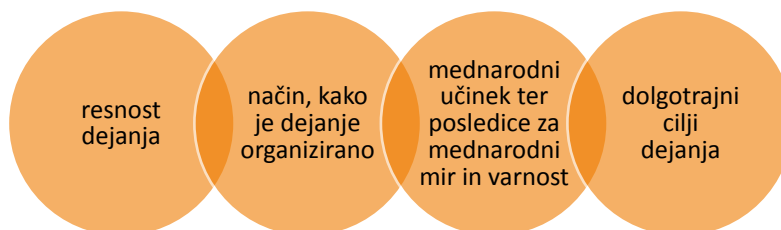
Ti razlogi za izključitev veljajo tako za status begunca kot tudi za status subsidiarne zaščite. Dejanja iz te določbe bi lahko sprožila uporabo izključitvenih klavzul, ne glede na to, kje in kdaj so bila storjena, tudi če so bila storjena v državi članici in/ali po tem, ko je bila osebi dodeljena mednarodna zaščita.

- ▶ Ali obstajajo tehtni razlogi za obravnavo dejanj, kot da so v nasprotju s cilji in načeli Združenih narodov?

Uradnik, ki vodi zadevo, mora ugotoviti, ali je dejanje v nasprotju s cilji in načeli Združenih narodov, ob upoštevanju naslednjih elementov:

- **dejanje:** cilji in načela Združenih narodov so določeni v [uvodni izjavi ter členu 1 in 2 Listine ZN](#). V skladu s tem se lahko ta razlog za izključitev uporablja za nekatera dejanja, ki pomenijo resno in trajno kršitev človekovih pravic, in/ali dejanja, ki jih je mednarodna skupnost posebej določila kot nasprotna ciljem in načelom ZN.

Ker se mednarodno pravo nenehno razvija, se tudi razlage zadevnih pojmov nenehno spreminjajo. Ob upoštevanju, da je treba razloge za izključitev razlagati restriktivno, so elementi, ki se lahko obravnavajo v zvezi s tem, naslednji:

- **okolščine:** dejanja morajo imeti **mednarodno razsežnost** v smislu, da so sposobna negativno učinkovati na mednarodni mir in varnost oziroma prijateljske odnose med državami;
- **storilec:** načeloma je lahko vsaka oseba storilec dejanj, ki spadajo med razloge za izključitev. Vendar pa lahko številna dejanja storijo samo uradniki na visokih položajih v državi ali državi podobnem subjektu.

„Krivda“ še ne pomeni, da mora za uvrstitev dejanja pod ta razlog za izključitev obstajati kazenski pregon ali obsodba. Uporabljajo se enaki „tehtni razlogi za domnevo“.

Zaradi širokih in splošnih določil za „cilje in načela Združenih narodov“ je področje uporabe te določbe v primerjavi z določbami iz točk (a) in (b) nejasno. Zato bi bilo bolj praktično, da bi uradnik, ki vodi zadevo, še pred obravnavo točke (c) presodil, ali se lahko uporabljata točki (a) ali (b).

V zvezi z uporabo te določbe lahko veljajo dodatne nacionalne smernice.

Nacionalna praksa

d. Nevarnost za skupnost ali varnost države članice [\[kontrolni seznam\]](#)

Direktiva o pogojih

- člen 17(1)(d)

Nacionalna zakonodaja

To velja samo za izključitev iz subsidiarne zaščite.

- ▶ Ali obstajajo tehtni razlogi za obravnavo osebe kot nevarne za skupnost ali varnost države?

Državljan tretje države ali oseba brez državljanstva ne more biti upravičena do subsidiarne zaščite, če obstajajo tehtni razlogi za domnevo, da pomeni nevarnost za skupnost ali varnost države članice, v kateri se nahaja.

Presoja, ali se ta razlog za izključitev uporablja ali ne, temelji na preteklem in sedanjem ravnanju osebe, vendar gre v osnovi za **presojo tveganja**, usmerjeno v prihodnost.

Glede na značaj te določbe lahko njena uporaba pogosto vključuje druge pristojne organe, ki imajo dostop do koristnih informacij.

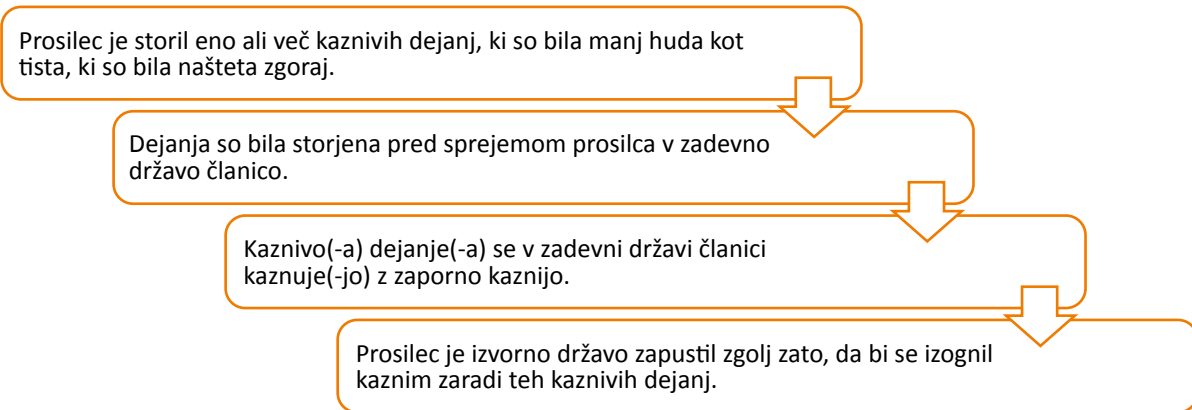
Nacionalna praksa**Naročilo enega ali več manj hudih kaznivih dejanj** [\[kontrolni seznam\]](#)**Direktiva o pogojih**

- člen 17(3)

Nacionalna zakonodaja

To se uporablja zgolj za izključitev subsidiarne zaščite in ni obvezna izključitvena klavzula.

Za uporabo tega razloga za izključitev je treba dokazati naslednje:

Kadar ne gre za obvezno izključitveno klavzulo, bi se ta lahko uporabljala samo, če se države članice odločijo, da jo prenesejo v nacionalno zakonodajo. Uporabljajo se lahko dodatne nacionalne smernice.

Nacionalna praksa**Dejanja teroristične narave** [\[kontrolni seznam\]](#)

Dejanja teroristične narave ne pomenijo posebnega razloga za izključitev, lahko pa določena s terorizmom povezana dejanja štejejo za enega od razlogov.

Splošno sprejete definicije, kaj pomeni terorizem, ni. [Okvirna sklepa Sveta o boju proti terorizmu z dne 13. junija 2002 in 28. novembra 2010](#) sta korak naprej pri razvoju opredelitve tovrstnih „terorističnih kaznivih dejanj“. Številni mednarodni instrumenti so bili sprejeti za posebna dejanja teroristične narave.

Dejanja teroristične narave se lahko opredelijo kot:

kaznivo dejanje zoper mir	Če vključuje načrtovanje, pripravo, začenjanje ali vodenje vojne agresije.
vojni zločin	Dejanja ali grožnje z nasiljem, katerih cilj je širjenje groze med civilnim prebivalstvom, so izrecno prepovedana po mednarodnem humanitarnem pravu (dodatna protokola I in II). Na splošno bi dejanja, ki bi bila v času miru opredeljena kot teroristična, štela za vojne zločine, če bi bila storjena v okoliščinah in v povezavi z oboroženim spopadom, ki je mednarodnega ali nemednarodnega značaja.
zločin proti človeštvu	Če je sestavljen iz enega od temeljnih kaznivih dejanj in storjen kot sestavni del vsesplošnega in sistematičnega napada na civilno prebivalstvo.
hudo nepolitično kaznivo dejanje	Če je kaznivo dejanje dovolj resno, bi bil na splošno nepolitični element izpolnjen glede na to, da so dejanja teroristične narave vedno obravnavana kot dejanja v nesorazmerju s političnim ciljem. Prav tako morata biti izpolnjeni tudi časovno in geografsko merilo.
dejanje v nasprotju s cilji in načeli ZN	Neposredno povezavo s tem razlogom lahko med drugim najdemo v resolucijah Varnostnega sveta ZN 1373 in 1377 iz leta 2001: „dejanja, metode in prakse terorizma so v nasprotju s cilji in načeli ZN“ ter „zavestno financiranje, načrtovanje in spodbujanje terorističnih dejanj je prav tako v nasprotju s cilji in načeli ZN“. V nekaterih okoliščinah torej dejanja, ki štejejo za „teroristična dejanja“, lahko spadajo na področje uporabe tega razloga za izključitev. Na splošno velja, da je za obravnavo terorizma v okviru te določbe potrebna mednarodna razsežnost.
nevarnost za skupnost ali varnost države članice	Tudi če dejanja ne izpolnjujejo zgoraj navedenih meril, je prosilec lahko izključen iz subsidiarne zaščite, če se ugotovi, da pomeni nevarnost za skupnost ali varnost države.

Če je prosilec na seznamu terorističnih osumljencev ali se ga povezuje s teroristično skupino s seznama, je to treba obravnavati kot znak, da je lahko povezan z izključitvenimi dejanji. Vendar pa mora izključitev vedno temeljiti na popolni presoji individualne odgovornosti. To pa ne pomeni, da prosilec ne more biti izključen iz mednarodne zaščite, če ni osebno sodeloval pri določenem terorističnem dejanju.

V zvezi z obravnavanjem zadev s prosilci, ki so osumljeni sodelovanja pri dejanjih teroristične narave, lahko veljajo dodatne nacionalne smernice.

Nacionalna praksa

--

6.2 Individualna odgovornost [kontrolni seznam]

Na tej stopnji mora uradnik, ki vodi zadevo, dokazati, ali obstajajo resni razlogi za domnevo, da je prosilec povezan z obravnavanimi izključitvenimi dejanji, na način, ki vodi do individualne odgovornosti.

Uradnik, ki vodi zadevo, bo presodil o morebitni individualni odgovornosti na podlagi vrste in obsega prosilčeve vpletenosti v dejanje(a) in tudi na podlagi njegovega stanja duha v povezavi z dejanjem ali dejanji.

Ravnanje, ki pomeni individualno odgovornost (*actus reus*)

Ravnanje se lahko nanaša na dejanje ali opustitev dejanja. Ob tem mora uradnik, ki vodi zadevo, upoštevati, da lahko osnova za individualno odgovornost obstaja, če (obstajajo tehtni razlogi za domnevo, da) je prosilec zgolj nameraval izvesti izključitveno dejanje ali dejanja.

□ Neposredna izvedba [kontrolni seznam]

Uradnik, ki vodi zadevo, se mora osredotočiti na dokaze, ki kažejo na to, ali je prosilec kot storilec ali sostorilec storil obravnavana izključitvena dejanja.

To običajno zahteva **namero** v zvezi z ravnanjem in/ali posledicami ter **vednost** o ravnanju, posledicah in/ali drugih pomembnih okoliščinah. Glede na okoliščine lahko opredelitev vpletenih kaznivih dejanj vključuje posebno zahtevo po nameri in/ali vednosti.

□ Napeljevanje drugih k izključitvenemu dejanju [kontrolni seznam]

Če je prosilec druge napeljeval k temu, da storijo kaznivo dejanje, bo povezan z dejanji, ki so jih storili drugi. Oblike napeljevanja drugih k izključitvenemu dejanju so:

načrtovanje

spodbujanje

naročanje

Samo ravnanje prosilca je tisto, ki kot **ključni dejavnik spodbude** prispeva h kaznivemu ravnanju drugih oseb. Vendar pa uradniku, ki vodi zadevo, ni treba dokazati, da do izključitvenih dejanj ne bi prišlo brez vpletenosti storilca.

Namera in vednost sta za to obliko sodelovanja pri kaznivih dejanjih dokazani, če je prosilec **nameraval izzvati ali spodbuditi** izvedbo tovrstnih dejanj oziroma če se je **zavedal precejšnje verjetnosti**, da bo njegovo ravnanje povzročilo kazniva dejanja.

□ Pomoč in podpiranje [kontrolni seznam]

Znaten prispevek k izvršitvi izključitvenega dejanja, ki so ga storili drugi, lahko pomenita tudi pomoč in podpora.

Uradnik, ki vodi zadevo, lahko vzpostavi povezavo z obravnavanimi izključitvenimi dejanji, če dokazi kažejo, da je prosilec:

- pri izvedbi izključitvenih dejanj **zagotovil praktično pomoč** (npr. z organiziranjem fizične ali logistične podpore, potrebne za delovanje kriminalne združbe, ali z zagotavljanjem finančne podpore združbi);
- spodbujal izvedbo izključitvenih dejanj, ki so jih storili drugi, ali jih **moralno podpiral** pri tovrstnem ravnanju.

Dokazati je treba, da je ravnanje prosilca **znatno vplivalo** na izvedbo izključitvenih dejanj, ki so jih storili drugi (npr. v primeru nasilja nad posamezniki lahko uradnik, ki vodi zadevo, dokaže, da se je to zgodilo zaradi informacij, ki jih je posredoval prosilec, torej da so bile te pomembne za izvedbo kaznivih dejanj). Ni pa treba dokazati, da izvedba kaznivih dejanj ne bi bila mogoča brez ravnanja prosilca.

Če je vpletena oseba, ki pomeni avtoriteto (nadrejeni oziroma kdor koli z moralno ali versko avtoriteto itd.), lahko obstaja znaten učinek legitimnosti ali spodbujanja zgolj na podlagi njene prisotnosti na kraju, na katerem je bilo storjeno kaznivo dejanje.

Za določanje individualne odgovornosti ni pomembno, ali se je ta oblika sodelovanja zgodila pred kaznivim dejanjem, ki so ga storili drugi, med njim ali po njem oziroma brez dejanske prisotnosti osebe, če se dokaže, da je njeno dejanje (ali opustitev dejanja) znatno vplivalo na izvedbo kaznivih dejanj, ki so jih storili glavni storilci.

Nazadnje mora uradnik, ki vodi zadevo, za povezavo prosilca z obravnavanimi dejanji na podlagi te oblike sodelovanja dokazati, da se je prosilec **zavedal, da bo njegovo ravnanje pomagalo ali spodbudilo** verjetno izvedbo obravnavanih dejanj. Ni potrebno, da je spodbujevalec ali pomočnik točno vedel, kakšno dejanje je bilo nameravano oziroma je bilo dejansko storjeno, če se je zavedal, da bo eno od teh številnih dejanj verjetno izvedeno in da je bilo eno od teh tudi dejansko storjeno. Za pomoč in podpiranje **ni potrebno, da se oseba strinja z namero glavnega storilca**.

□ **Skupna kriminalna združba** [kontrolni seznam]

Skupna kriminalna združba je druga oblika znatnega prispevanja k izvedbi kaznivih dejanj, ki so jih storili drugi.

Zahteve za skupno kriminalno združbo so:

- množica oseb s skupnim kriminalnim ciljem
- pomembno prispevanje k temu skupnemu kriminalnemu cilju
- izvedba kaznivega dejanja, ki je bilo splošno nameravano

Skupna kriminalna združba torej zahteva več kot le druženje z osebami, ki so storila kazniva dejanja.

□ **Vodstvena odgovornost** [kontrolni seznam]

Pozornost je treba nameniti posameznikom, ki so bili v položaju nadrejenega nad podrejenimi, vpletenimi v izključitvena dejanja. Če uradnik, ki vodi zadevo, ne more dokazati individualne odgovornosti za dejanja na podlagi osebnega ravnanja prosilca, je razlog za to „vodstvena odgovornost“. To temelji na tem, da imajo osebe, ki v hierarhiji zasedajo višje položaje, določeno odgovornost v zvezi z ravnanjem oseb pod njihovim neposrednim poveljem in nadzorom.

Dokazati je treba naslednje elemente:

- obstoj **razmerja nadrejeni – podrejeni** med posameznikom in drugimi povezanimi z izključitvenimi dejanji,

Prepoznavanje formalne strukture poveljevanja (v vojski ali civilni hierarhiji) je eden od pokazateljev, a ne edini. Uradnik, ki vodi zadevo, lahko dokaže, da obstaja razmerje nadrejeni – podrejeni, kadar je imel prosilec poveljstvo/avtoriteto in nadzor nad osebami, ki so storile izključitvena dejanja.

- tehtni razlogi za domnevo, da je prosilec **vedel oziroma bi moral vedeti**, da so njegovi podrejeni izvedli, izvajali ali da bodo izvedli izključitveno dejanje,

V tem primeru bi bilo treba vednost razlagati v širšem smislu, vključno s tem, ali bi se moral prosilec tega zavedati zaradi svojega položaja.

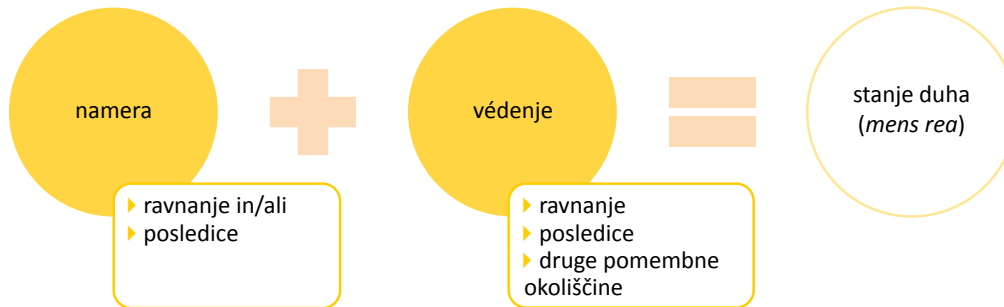
- prosilec se je vzdržal oziroma **ni uspel preprečiti ali ustaviti** izvedbe dejanj in **kaznovati** storilcev,

Prosilec bi še zmeraj moral biti individualno odgovoren, če je poskusil, a ni uspel preprečiti ali zaustaviti izvršitve dejanja, oziroma če podrejenih ni ustrezno kaznoval.

Stanje duha: namera in védenje (*mens rea*)

Na tej stopnji mora uradnik, ki vodi zadevo, na podlagi razpoložljivih dokazov preveriti, ali obstajajo tehtni razlogi za domnevo, da je prosilec **vedel za** izključitveno dejanje oziroma je pri njem **nameraval** sodelovati.

Brez teh elementov ni mogoče dokazati individualne odgovornosti, zaradi česar izključitvene klavzule ne bi veljale.

□ Védenje [kontrolni seznam]

Ko govorimo o individualni odgovornosti, se „védenje“ na splošno razume kot zavedanje, da obstajajo okoliščine oziroma da bo ob normalnem poteku dogodkov prišlo do posledic. Uradnik, ki vodi zadevo, mora zato dokazati, da obstajajo tehtni razlogi za domnevo, da se je prosilec tega zavedal.

Glede na vrsto izključitvenega dejanja ima lahko védenje v posebnih okoliščinah natančnejši pomen (npr. genocid, vojni zločini).

Različne oblike ravnanja, ki pomenijo individualno odgovornost, lahko zahtevajo tudi dokazano določenih elementov védenja (npr. spodbujanje, vodstvena odgovornost).

Uradnik, ki vodi zadevo, lahko dokaže védenje in zavedanje na podlagi razpoložljivih dokazov, vključno z izjavami prosilca. Previden pa mora biti, če vednost izhaja iz posrednih dokazov, kot so informacije o splošnih okoliščinah, v katerih je prišlo do ravnanja, obširnost zagrešenih grozodejstev, njihov splošni značaj na območju ali v državi itd. Ni nujno, da so bile razpoložljive informacije o izvorni državi prosilcu na voljo, ko je storil kaznivo dejanje.

□ Namera [kontrolni seznam]

Upoštevati je treba dva vidika namere:

- ▶ ali je prosilec nameraval tako ravnati,
- ▶ ali je prosilec nameraval povzročiti posledice (ali se je zavedal, da bo do teh prišlo ob normalnem poteku dogodkov).

V nekaterih primerih opredelitev izključitvenega dejanja zahteva dodatni element namere (npr. „genocidna namera“, posebna namera za pregon kot zločin proti človeštvu).

Nekatere oblike sodelovanja pri izvedbi kaznivega dejanja, ki ga je storila druga oseba, zahtevajo namero, ki ni samo v zvezi z lastnim ravnanjem, temveč tudi v zvezi s kaznivim dejanjem, ki ga je (bo) storila ta oseba (npr. načrtovanje; naročanje ali napeljevanje k izvedbi kaznivega dejanja, ki ga je storila druga oseba; skupna kriminalna združba).

Izključitvena dejanja, pripisana skupini ali režimu [kontrolni seznam]

Pri presoji o izključitvi v zvezi s prosilci, ki so bili povezani s skupino ali režimom, vpletenim v izključitvena dejanja, je potrebna previdnost.

Dejstvo, da je (bil) prosilec povezan s skupino ali režimom, odgovornim za izključitvena dejanja, uradnika, ki vodi zadevo, ne odvezuje dolžnosti za ta dejanja dokazati individualno odgovornost prosilca.

Individualne odgovornosti zgolj na podlagi povezave s kriminalno združbo ali režimom ni. Odvisno od značaja, obsega skupine ali režima so lahko prostovoljno povezovanje s skupino ter položaj, mesto in vpliv prosilca znotraj skupine zadosten dokaz za uporabo zahteve za „ravnanje“ v okviru uporabljene oblike individualne odgovornosti in za „stanje duha“. Vendar pa mora uradnik, ki vodi zadevo, vseeno ugotoviti primerno obliko individualne odgovornosti in preveriti dejstva v povezavi s predstavljenimi merili.

Poleg dejanskih aktivnosti prosilca je treba upoštevati tudi naslednje elemente:

□ oblika združevanja prosilca s skupino ali režimom [kontrolni seznam]

Poleg dejavnosti, vloge in odgovornosti prosilca mora uradnik, ki vodi zadevo, preveriti tudi, kakšna je (bila) dejanska oblika združevanja prosilca s skupino ali režimom, vpletenim v izključitvena dejanja (npr. uradno članstvo ali neformalno druženje).

□ dejavnosti in vrsta skupine ali režima [kontrolni seznam]

Uradnik, ki vodi zadevo, naj obravnava dejavnosti skupine in njihov kriminalni značaj (npr. lahko se jim pripišejo izključitvena kazniva dejanja) v času, ko je bil prosilec v skupini ali povezan s skupino.

Dejstvo, da je (bila) skupina oziroma režim v nasprotju s predpisi Evropske unije in/ali mednarodne skupnosti (Resolucije Varnostnega sveta ZN, nadzor Mednarodnega kazenskega sodišča), ja lahko močan pokazatelj, ki ga je treba upoštevati, vendar sam po sebi ni odločilen.

Upoštevati je treba morebitno razdrobljenost skupine ali režima v politične, vojaške in obveščevalne frakcije. Presoja se mora v tem primeru osredotočiti na tisti del skupine ali režima, s katerim je bil prosilec neposredno povezan.

Tovrstna analiza prav tako upošteva védenje prosilca o izključitvenih dejanjih, ki sta jih storila skupina ali režim.

□ svoboda izbire glede pristopa k skupini ali režimu [kontrolni seznam]

Za določitev individualne odgovornosti mora uradnik, ki vodi zadevo, dokazati, da je prosilec prostovoljno:

- pristopil k skupini ali režimu, in/ali
- nadaljeval svoje sodelovanje s skupino ali režimom; v zvezi s tem mora uradnik, ki vodi zadevo, upoštevati, koliko časa je bil prosilec povezan s skupino ali režimom ter priložnosti, ki jih je imel za odmik od skupine ali režima.

Upoštevati je treba tudi možnost prisile.

□ položaj, mesto, sloves in vpliv znotraj skupine ali režima [kontrolni seznam]

Položaj, mesto, sloves in vpliv prosilca znotraj skupine ali režima bi pomagal določiti zmožnost prosilca za nadziranje ali vplivanje na dejavnosti skupine ali režima.

Razlogi za izničenje individualne odgovornosti [kontrolni seznam]

□ Duševna nezmožnost razumevanja in obvladovanja svojega ravnanja [kontrolni seznam]

Nekateri razlogi lahko izničijo subjektivni element, ki se zahteva za individualno odgovornost („stanje duha“).

Upoštevati je treba naslednje kazalce, da oseba ni bila sposobna razumeti značaja ali protipravnosti svojega ravnanja oziroma ni imela sposobnosti nadzora:

□ *duševna bolezen ali okvara* [kontrolni seznam]

Duševna bolezen ali okvara, zaradi katere oseba ni sposobna razumeti protipravnosti ali značaja svojega ravnanja oziroma ni sposobna nadzirati svojega ravnanja v skladu z zahtevami zakona, pomeni okoliščino, ki izničuje individualno odgovornost.

□ *NeprostoVOLjna zastupitev* [kontrolni seznam]

Če se je oseba prostovoljno zastupila v okoliščinah, v katerih je vedela, da obstaja tveganje, oziroma ni upoštevala tveganja, da lahko zaradi zastupitve verjetneje ravna na način, ki pomeni izključitveno dejanje, to **ni** razlog za izničenje individualne odgovornosti.

□ *Nezrelost* [kontrolni seznam]

Izključitev ne bi bila upravičena za prosilca, ki v času vpletenosti v kazniva dejanja še ni dosegel minimalne starosti za kazensko odgovornost. Mednarodno dogovorjene starosti za uporabo izključitve ni, a Odbor za otrokove pravice priporoča, da države določijo ustrezen prag. Ta ne bi smel biti postavljen prenizko, saj je treba upoštevati okoliščine čustvene, duševne in intelektualne zrelosti.

Ta razlog za izničenje kazenske odgovornosti se lahko uporablja tudi, če je prosilec v času kaznivega dejanja dosegel minimalno starost za kazensko odgovornost, vendar je ugotovljeno, da še ni dosegel stopnje intelektualne, fizične in/ali čustvene zrelosti, potrebne za razumevanje značaja protipravnosti svojih dejanj.

Kadar gre za otroka, mora analiza o izključenosti upoštevati nekatera dodatna dejstva, še posebno tista, povezana z načelom največje otrokove koristi, duševne spodobnosti otrok in njihove sposobnosti razumeti in privoliti v dejanja, ki so jim bila naročena ali odrejena. Uradnik, ki vodi zadevo, mora nadalje zagotoviti, da so bila uporabljena vsa potrebna postopkovna zagotovila.

Lahko pa otrok, mlajši od 18 let, kazensko odgovarja, če je to v skladu z nacionalno zakonodajo. V tem primeru je treba presoditi o stopnji zrelosti otroka ob upoštevanju njegove izobrazbe, zavedanja, ranljivosti itd.

Večina držav določa starost (v času dejanja), pod katero posameznik, ne glede na okoliščine, ne more biti izključen iz mednarodne zaščite. Pogosto ta starost sovпада z minimalno starostjo za kazensko odgovornost, predvideno po nacionalnem kazenskem pravu.

Nacionalna praksa

□ Dejanska zmeta in pravna zmeta [kontrolni seznam]

Na podlagi mednarodnih standardov lahko dejanska zmeta in pravna zmeta v nekaterih okoliščinah z zanikanjem zahtevanih miselnih elementov izniči individualno odgovornost:

- **dejanska zmeta:** dejanska zmeta pomeni razlog za izničenje odgovornosti le, če zanika miselni element, ki ga zahteva kaznivo dejanje;
- **pravna zmeta:** pravna zmeta v zvezi s tem, ali pomeni določeno ravnanje kaznivo dejanje, lahko pomeni razlog za izključitev odgovornosti samo, če izničuje miselni element, ki ga tovrstno kaznivo dejanje zahteva, oziroma v zvezi odklonitvijo ukazov nadrejenega, kadar so za to izpolnjeni pogoji.

□ Olajševalne okoliščine [kontrolni seznam]

Če so ugotovljeni tehtni razlogi za domnevo, da je prosilec storil izključitveno dejanje, mora uradnik, ki vodi zadevo, presoditi še, ali obstajajo druge okoliščine, ki bi izničile individualno odgovornost.

Uradnik, ki vodi zadevo, bi moral presoditi, v kolikšni meri je prosilec izključitvena dejanja storil v eni od spodaj navedenih okoliščin:

Grožnja [kontrolni seznam]

Izpolnjeni morajo biti naslednji kumulativni pogoji:

1. ravnanje prosilca je posledica grožnje (prosilcu ali drugi osebi) neizbežne smrti ali nadaljevanja ali neizbežne resne telesne poškodbe;
  2. prosilec je ravnal nujno in razumno, da bi se tej grožnji izognil;
  3. prosilec ni nameraval povzročiti večje škode od tiste, ki se ji je želel izogniti.
-

Samoobramba ali obramba drugih (ali lastnine v primeru vojnih zločinov) [kontrolni seznam]

Izpolnjeni morajo biti naslednji kumulativni pogoji:

1. neposredna in protipravna uporaba sile proti prosilcu ali drugi osebi (ali lastnini);
2. prosilec je ravnal razumno, da bi obranil sebe ali drugo osebo (ali lastnino);
3. ravnanje prosilca je bilo sorazmerno s stopnjo nevarnosti.

Obramba lastnine lahko pomeni izključitev odgovornosti samo za vojne zločine. Izpolnjen mora biti eden od naslednjih pogojev:

- a. lastnina je bila bistvena za preživetje prosilca ali druge osebe ali
  - b. lastnina je bila bistvena za uspeh vojaške misije.
-

Ukazi nadrejenih [kontrolni seznam]

Izpolnjeni morajo biti naslednji kumulativni pogoji:

1. ravnanje je bilo v skladu z ukazom vlade ali osebe, ki je prosilcu nadrejena (vojaško ali civilno);
  2. oseba je bila zakonsko obvezana k izpolnjevanju ukazov vlade ali zadevno nadrejenega;
  3. oseba ni vedela, da je ukaz protipraven, in
  4. ukaz ni bil očitno protipraven (v skladu z mednarodnimi standardi veljajo ukazi za mučenje, genocid ali zločine zoper človeštvo za očitno protipravne).
-

Dodatni dejavniki [kontrolni seznam]

Dejavniki v nadaljevanju so lahko odvisni od nacionalne prakse.

Če obstajajo tehtni razlogi za domnevo individualne odgovornosti prosilca za izključitveno dejanje, lahko odvisno od nacionalne prakse uradnik, ki vodi zadevo, razmisli, ali bi izključitev v tem primeru izpolnila **cilje izključitvenih klavzul**. Bolj ko je izključitveno dejanje nezaslišano, manj se pri sprejemanju končne odločitve upoštevajo naslednji dejavniki.

□ Odslužena kazen za (drugače) izključitveno dejanje [kontrolni seznam]

Glede na nacionalno prakso lahko uradnik, ki vodi zadevo, presodi, ali je prosilec že odslužil zadostno kazen za izključitvena dejanja, pri čemer upošteva:

- **trajanje kazni** v zvezi s tem, kar bi veljalo za razumen rok v skladu s standardi EU,
- **ravnanje posameznika, odkar** je sodeloval pri dejanjih, vključno s časom v zaporu,
- ali je prosilec **izrazil obžalovanje, zagotovil odškodnino** in/ali **prevzel odgovornost** za svoja dejanja.

□ Čas, ki je pretekel od kaznivega dejanja [kontrolni seznam]

Uradnik, ki vodi zadevo, lahko upošteva zastaranje zadevnih kaznivih dejanj, tj. ali bi bilo kaznivo dejanje še mogoče preganjati.

To je lahko pomembno predvsem pri obravnavi manj resnih kaznivih dejanj, saj druga izključitvena dejanja – zaradi svoje teže – ne zastarajo.

□ Amnestija ali pomilostitev [kontrolni seznam]

Uradnik, ki vodi zadevo, lahko upošteva tudi, ali so storjena dejanja predmet amnestije oziroma pomilostitve.

V tem primeru bi bilo treba dodatno razmisliti:

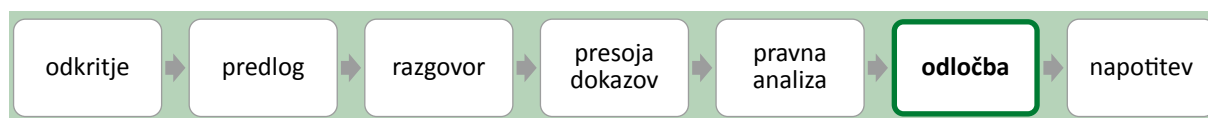
- ali je bila amnestija oziroma pomilostitev **izraz demokratične volje** prebivalcev zadevne države in
- ali je posameznik odgovarjal **drugače** (npr. v okviru Komisije za resnico in spravo).

Obstajajo lahko nacionalne smernice v zvezi z morebitnimi dodatnimi dejavniki.

Nacionalna praksa

--

7. Priprava elementov odločitve, ki se nanašajo na izključitev [kontrolni seznam]

Odločitev bi morala jasno in objektivno upravičiti izključitev prosilca iz statusa begunca in/ali subsidiarne zaščite.

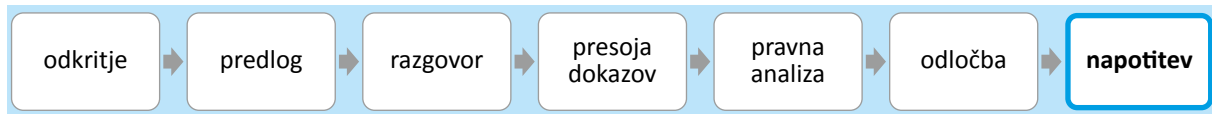
□ Zagotovitev, da so različni deli odločitve jasno opredeljeni [kontrolni seznam]

Jasno opredeljena struktura v odločitvi pripomore k jasnosti, preglednosti in objektivnosti dokazovanja in zaključkov. Razločitev vprašanj o dejstvih in pravnih vprašanjih je pomemben element, ki kaže na to, da je bil pri pripravi ocene primera uporabljen pravičen in strukturiran pristop.

Spodaj nakazana zgradba upošteva zgoraj navedene smernice in jo je treba brati skupaj z vsebino predhodnih poglavij. To ne vpliva na predstavitev v odločitvi, da so merila za upravičenost do statusa begunca ali subsidiarne zaščite drugače izpolnjena:

Vprašanja o dejstvih	1. Podlaga za zahtevek	<i>Prvi del odločbe navadno povzema ugotovljena materialna dejstva. Opredeliti je treba tudi razpoložljive dokazne elemente. Ta del naj ne vsebuje presoje.</i>
	2. Presoja verodostojnosti	<i>Del o presoji verodostojnosti (dokazov) se osredotoča na ugotovljena materialna dejstva in individualne dokaze ter jih presodi v skladu s kazalniki verodostojnosti. Na podlagi tega dela bi morale biti jasno, katera materialna dejstva so bila sprejeta in katera zavrjena.</i>
Pravna vprašanja	3. Opredelitev izključitvenega dejanja	<i>Sprejeta materialna dejstva so podlaga za ugotovitev morebitnega izključitvenega dejanja v skladu z zgoraj navedenimi elementi.</i>
	4. Individualna odgovornost: a. ravnanje prosilca b. namera in védenje c. okoliščine, ki izničujejo individualno odgovornost d. dodatni dejavniki (če so ustrezni glede na nacionalno prakso)	<i>Ključni del odločbe je ugotovitev individualne odgovornosti. Preveriti mora vse elemente: kakšna je povezava med prosilcem in izključitvenim dejanjem, ali sta bila prisotna duševni element (namera in védenje), kot ga zahteva ta opredelitev ugotovljenih dejanj, in prisotnost izkazane individualne odgovornosti ter ali se lahko uporabijo okoliščine, ki izničujejo individualno odgovornost. Nadaljnje dejavnike je treba sprejeti v skladu z nacionalno prakso.</i>
	5. Odločba	<i>Tudi če se ugotovi izključitev iz statusa begunca in/ali subsidiarne zaščite, se lahko države članice odločijo, da izključenim osebam podelijo prebivališče/zaščito na podlagi humanitarnih ali drugih razlogov. Odvisno od nacionalnega sistema je lahko to del odločbe o izključitvi ali ločenega akta.</i>

8. Napotitev na kazensko preiskavo in/ali pregon [kontrolni seznam]

Glede na ugotovitve morebitnega primera izključitve (ne glede na njegov dejanski izid) bi moral uradnik, ki vodi zadevo, premisliti o nadaljnjih korakih. Potreba po tem se lahko izkaže na kateri koli stopnji preiskave primera. Če se ugotovitve navezujejo na dejanja, ki jih lahko preiskuje in preganja zadevna država članica, je treba primer čim prej odstopiti ustreznim organom.

Tudi če oseba ne bo izključena, lahko obstajajo zadostni razlogi za odstop primera nacionalnim organom, odgovornim za preiskavo in/ali pregon.

Glede na nacionalne predpise in obveznosti na podlagi mednarodnega prava se lahko zahteva, da se zbrane informacije o primeru pošljejo ustreznim organom, kot so tožilstvo, policija in/ali varnostne službe.

V teh primerih bi moral uradnik, ki vodi zadevo, upoštevati veljavne predpise o **zasebnosti in zaupnosti** ter tudi vse nacionalne dogovore.

Nacionalna praksa

--

Praktični vodnik urada EASO: izključitev

KONTROLNI SEZNAMI

- ▶ *Za nadaljnje napotke kliknite oznake na kontrolnem seznamu.*

1. Kaj je izključitev

Pomni:

- Uporaba izključitvenih klavzul je obvezna.**
- Namen izključitve je zaščititi integriteto institucije azila:**
  - pred zlorabo tistih, ki si ne zaslužijo mednarodne zaščite,
  - pred izogibanjem odgovornosti za težja kazniva dejanja.
- Razlogi za izključitev so:**
  - kazniva dejanja zoper mir, vojni zločini ali zločini proti človeštvu,
  - huda nepolitična kazniva dejanja, storjena zunaj države pribežališča pred sprejemom osebe kot begunca,
  - dejanja v nasprotju z načeli in cilji Združenih narodov,
  - huda kazniva dejanja (*samo za subsidiarno zaščito*),
  - predstavljanje nevarnosti za skupnost ali varnost države članice, v kateri se prosilec nahaja (*samo za subsidiarno zaščito*),
  - druga kazniva dejanja pod določenimi okoliščinami (*samo za subsidiarno zaščito*).
- Dokazno breme, da so merila za izključitev izpolnjena, nosi država.**

2. Odkritje morebitnih primerov izključitve

- Uporaba razpoložljivih virov za odkritje**
- Preučite razpoložljive informacije:**
  - pregled spisa primera,
  - pregled ustreznih informacij o državi izvora.
- Spada v katerega od teh profilov:**
  - vojak,
  - uporniška skupina,
  - milica,
  - policija (ali določena veja policije),
  - obveščevalne službe,
  - član vlade,
  - javni uradnik,
  - član organizacije,
  - povezava z zgornjimi kategorijami,
  - povezava z dogodkom,
  - kazniva dejanja.

Ne pozabite, da je ustreznost odvisna od države izvora.

Ne pozabite, da je seznam nedokončen.

3. Napotitev in procesna jamstva

- Če je to v skladu z nacionalno prakso, predlog morebitnega primera izključitve**
- Zagotovite izvajanje ustreznih procesnih jamstev:**
  - imenovanje pravnega svetovalca, če je ustrezno,
  - obveščanje prosilca (in/ali njegovega pravnega svetovalca), da se obravnava izključitev,
  - druga posebna procesna jamstva.

4. Razgovor s poudarkom na izključitvi

Priprava

- Ne pozabite na pomen priprave.
- Preverite ustrezne nacionalne smernice in sodno prakso.
- Če je možno, določite materialna dejstva, povezana z izključitvijo.
- Pripravite načrt zadeve.
- Psihična priprava
- Poskrbite za ustrezne praktične priprave:
  - preučite, ali je smiselno vključiti drugega uradnika, ki vodi zadevo,
  - varnostna ureditev,
  - izbira tolmača,
  - seznanitev tolmača z dejstvi,
  - možnost izvedbe dodatnega razgovora.

Izvedba razgovora

- Prosilcu zagotovite informacije v skladu z nacionalno prakso.
- Poskrbite, da je tolmačevo ravnanje ustrezno.
- Ohranite profesionalen odnos.
- Uporabite ustrezne tehnike razgovora:
  - prilagodite se posamezniku,
  - potrudite se za vzpostavitev dobrega odnosa,
  - uporabite pristop lijaka,
  - preverite in potrdite.
- Osredotočite se na individualno vpletenost prosilca: „jaz“ namesto „mi“.
- Izpostavite morebitna vprašanja verodostojnosti.

5. Presoja dokazov

- Uporabite standard „tehtnih razlogov za domnevo“.
- Preučite vse pomembne okoliščine, tudi če je dokazno breme preusmerjeno na prosilca.
- Presodite o nekaterih posebnostih:
  - dokaz, da je bil prosilec v izvorni državi v kazenskem postopku,
  - zaupno gradivo,
  - spletišče in družbena omrežja,
  - anonimna pričevanja.

6. Pravna analiza

6.1. Opredelitev kaznivih dejanj izključenosti

- **Ali obstajajo tehtni razlogi za domnevo, da je bil prosilec povezan s katerim od naslednjih dejavnikov:**

a.	dejanje	okolščine	storilec	predmet	posebni duševni element¹
Kaznivo dejanje zoper mir	<p>v zvezi z vojno agresijo:</p> <ul style="list-style-type: none"> □ načrtovanje □ priprava □ spodbuditev □ vodenje □ sodelovanje v skupnem načrtu ali zaroti 	<ul style="list-style-type: none"> □ mednarodni oboroženi spopad (vpletena morata biti država ali državi podoben subjekt) 	<ul style="list-style-type: none"> □ visok položaj 	-	-
Vojni zločin	<ul style="list-style-type: none"> □ resne kršitve mednarodnega humanitarnega prava, ki vključujejo individualno odgovornost neposredno v skladu z mednarodnim pravom (med drugim člen 8 Rimskega statuta) 	<ul style="list-style-type: none"> □ Obstoj oboroženega spopada (mednarodni ali nemednarodni) □ povezava (nexus) z oboroženim spopadom 	<ul style="list-style-type: none"> □ vsi (vključno s civilisti) 	<ul style="list-style-type: none"> □ zaščitene osebe/predmeti □ vsi, če se uporabljajo nezakonita orožja ali vojna sredstva 	<p><i>védenje o:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> □ obstoju konflikta in □ zaščitenem statusu napadene osebe/predmeta □ za določene vojne zločine se uporablja specifičen duševni element
Zločin proti človeštvu	<ul style="list-style-type: none"> □ opredeljeno kaznivo dejanje (v osnovni nečloveško dejanje) – glej člena 6 in 7 Rimskega statuta 	<p><i>napad, ki je:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> □ usmerjen na civilno prebivalstvo □ obširen in sistematičen (del vzorca kršitve) 	<ul style="list-style-type: none"> □ vsi (vključno s civilisti) 	<ul style="list-style-type: none"> □ civilno prebivalstvo (v nekaterih okoliščinah vključno z osebami, ki niso civilisti) □ nekateri zločini proti človeštvu zahtevajo poseben namen (npr. genocid) 	<ul style="list-style-type: none"> □ védenje o napadu □ nekateri zločini proti človeštvu lahko zahtevajo poseben namen (npr. preganjanje in genocid)

¹ Za opredelitev nekaterih dejanj se lahko zahteva specifičen duševni element poleg splošne zahteve za stanje duha in namero (v zvezi z ravnanjem in/ali posledicami) ter vednost (v zvezi z ravnanjem, posledicami in/ali zadevnimi okoliščinami), kot to zahteva opredelitev obravnavanega kaznivega dejanja.

- **Ali obstajajo tehtni razlogi za domnevo, da je bil prosilec povezan s katerim od naslednjih dejavnikov:**

b.	dejanje	okoliščine	storilec	predmet	posebni duševni element¹
Huda nepolitična kazniva dejanja (status begunca)	<ul style="list-style-type: none"> □ opredeljeno kaznivo dejanje – dovolj resno □ nepolitično (preskus prevlade) 	<i>Kaznivo dejanje je bilo storjeno:</i> <ul style="list-style-type: none"> □ zunaj države pribežališča □ pred sprejemom osebe kot begunca 	vsi	vsi (odvisno od opredelitve kaznivega dejanja)	Glede na kaznivo dejanje se lahko uporabljajo posebne zahteve
Huda kaznivo dejanje (subsidiarna zaščita)	<ul style="list-style-type: none"> □ opredeljeno kaznivo dejanje – dovolj resno 	-	vsi	vsi (odvisno od opredelitve kaznivega dejanja)	-

- **Ali obstajajo tehtni razlogi za domnevo, da je bil prosilec povezan s katerim od naslednjih dejavnikov:**

C.	dejanje	okoliščine	storilec	predmet	posebni duševni element¹
Dejanja v nasprotju s cilji in načeli ZN	<ul style="list-style-type: none"> □ resne in trajne kršitve človekovih pravic in/ali dejanja, ki jih je mednarodna skupnost posebej določila kot v nasprotju s cilji in načeli ZN 	<ul style="list-style-type: none"> □ mednarodna razsežnost (sposobnost vplivanja na mednarodni mir in varnost oziroma miroljubne odnose med državami) 	<ul style="list-style-type: none"> □ vsi (pogosto osebe na visokih položajih) 	<ul style="list-style-type: none"> □ odvisno od dejanja se lahko uporabljajo posebnosti 	<ul style="list-style-type: none"> □ odvisno od dejanja se lahko uporabljajo posebnosti

- **V zvezi z izključenostjo zgolj iz subsidiarne zaščite: ali obstajajo tehtni razlogi za obravnavo osebe kot nevarne za skupnost ali varnost države?**

- *V zvezi z izključenostjo zgolj iz subsidiarne zaščite in v primeru uporabe v skladu z nacionalno zakonodajo:*

ali je prosilec storil eno ali več kaznivih dejanj zunaj področja uporabe drugih določb za izključitev?

	dejanje	okolščine	storilec	predmet	posebni duševni element ¹
Druga kazniva dejanja, v določenih okoliščinah	<ul style="list-style-type: none"> □ eno ali več kaznivih dejanj zunaj področja uporabe drugih določb za izključitev □ dejanja bi se kaznovala z zaporom, če bi bila storjena v državi članici 	<ul style="list-style-type: none"> □ storjeno pred vstopom v državo članico □ zapustitev izvirne države zgolj zaradi izogibanja kaznim zaradi teh kaznivih dejanj 	<ul style="list-style-type: none"> □ vsi 	-	-

- *Če obravnavate primer teroristične narave, premislite, kateri razlog za izključitev se uporablja glede na zgoraj navedene elemente.*

6.2. Individualna odgovornost

- **Ugotovite, ali je ravnanje prosilca povezano z izključitvenim dejanjem ob upoštevanju naslednjega:**

- **neposredna izvedba:** ali je prosilec neposredno izvedel izključitveno dejanje?
- **napeljevanje drugih:** ali je prosilec napeljeval druge, naj izvedejo dejanja?
- **pomoč in podpora:** ali je prosilec drugim pomagal in jih podpiral pri izvedbi dejanj?
- **skupna kriminalna združba:** ali je prosilec sodeloval pri skupni kriminalni združbi?
- **vodstvena odgovornost:** ali je prosilec odgovoren za dejanja svojih podrejenih?

- **Ocenite stanje duha prosilca med storitvijo kaznivega dejanja:**

- védenje,
- namera.

Kadar bi prosilec lahko bil storilec

Namera v povezavi z:

- ravnanjem in/ali
- posledicami,
- *kot je zahtevano v skladu z veljavno opredelitvijo zločina*

Védenje v povezavi z:

- ravnanjem,
- posledicami in/ali
- primernimi okoliščinami,
- *kot je zahtevano v skladu z veljavno opredelitvijo zločina*

Kadar bi prosilec lahko sodeloval z drugimi pri izvedbi kaznivih dejanj

Namera v povezavi z:

- ravnanjem in/ali
- posledicami,
- *kot je zahtevano v skladu z zadevnimi oblikami sodelovanja*

Védenje v povezavi z:

- ravnanjem,
- posledicami in/ali
- primernimi okoliščinami,
- *kot je zahtevano v skladu z zadevnimi oblikami sodelovanja*

- **Kadar so izključitvena dejanja pripisana skupini ali režimu, s katerimi je bil prosilec povezan, upoštevajte zlasti:**

- dejanja prosilca,
- obliko povezanosti prosilca s skupino ali režimom,
- dejavnosti in vrsto skupine ali režima,
- svobodo izbire glede pristopa k skupini ali režimu,
- položaj, mesto, ugled in vpliv prosilca znotraj skupine ali režima.

- **Ocenite, ali obstajajo okoliščine, ki izničujejo individualno odgovornost:**

- duševna nezmožnost razumevanja in obvladovanja svojega ravnanja:
  - duševna bolezen ali okvara,
  - neprosto voljna zastrupitev,
  - nezrelost;
- dejanska zmeta in pravna zmeta;
- olajševalne okoliščine:
  - grožnja,
  - samoobramba ali obramba drugih (ali lastnine v primerih vojnih zločinov),
  - ukazi nadrejenih.

- **Če je to v skladu z nacionalno prakso, upoštevajte zlasti naslednje:**

- odsluženost kazen za (drugače) izključitveno dejanje,
- čas, ki je pretekel od kaznivega dejanja,
- amnestijo ali pomilostitev.

7. Priprava elementov odločitve, ki se nanašajo na izključitev

- Zagotovite, da so različni deli odločitve jasno opredeljeni:

Vprašanja o dejstvih:

1. Podlaga za zahtevek – vključno z razpoložljivimi dokazi
2. Presoja verodostojnosti – jasno sklepanje o sprejetih/zavrženih materialnih dejstvih

Pravna vprašanja:

3. Opredelitev izključitvenega dejanja
4. Individualna odgovornost:
a. ravnanje, prosilca, jasna opredelitev oblike individualne odgovornosti, ki se uporablja,
b. namera in vednost, kot je zahtevano glede na merila za oblikovanje individualne odgovornosti, ki se uporablja,
c. okoliščine, ki izničujejo individualno odgovornost,
d. dodatni dejavniki (če je ustrezno glede na nacionalno prakso)
5. Odločitev

8. Napotitev na kazensko preiskavo in/ali pregon

- Napotite zadevo ustreznim organom, odvisno od vrste ugotovitve.

Upoštevajte zasebnost in zaupnost.

Praktični vodnik urada EASO: izključitev

BIBLIOGRAFIJA

To poglavje navaja koristno zakonodajo in sodno prakso, ki bi uradniku, ki vodi zadevo, lahko pomagali pri obravnavi morebitnega primera izključitve.

Direktiva o pogojih

Izključitvene klavzule na podlagi Direktive 2011/95/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 2011 o standardih glede pogojev, ki jih morajo izpolnjevati državljani tretjih držav ali osebe brez državljanstva, da so upravičeni do mednarodne zaščite, glede enotnega statusa beguncev ali oseb, upravičenih do subsidiarne zaščite, in glede vsebine te zaščite:

Izključitev iz statusa begunca

člen 12 direktive o pogojih

1. Državljan tretje države ali oseba brez državljanstva **ne more biti begunec**, če:

(a) spada v področje uporabe **člena 1(D) Ženevske konvencije** [...]

(b) pristojni organi države, v kateri je pridobil prebivališče, ugotovijo, da ima **pravice in dolžnosti, ki izhajajo iz državljanstva te države, ali enakovredne pravice in dolžnosti**.

2. Državljan tretje države ali oseba brez državljanstva **ne more biti begunec**, če obstajajo **tehtni razlogi za domnevo**:

(a) da je storil **kaznivo dejanje proti miru, vojni zločin ali zločin proti človeštvu**, kot so opredeljeni v mednarodnih instrumentih, ki določajo takšna kazniva dejanja;

(b) da je storil **hudo nepolitično kaznivo dejanje zunaj države sprejemnice, preden ga je ta sprejela kot begunca** (tj. preden mu je izdala dovoljenje za prebivanje, ki je temeljilo na priznanju statusa begunca); posebej kruta dejanja, tudi če so bila storjena zaradi domnevno političnih ciljev, se lahko štejejo za huda nepolitična kazniva dejanja;

(c) da je **kriv dejanj, ki nasprotujejo namenom in načelom Združenih narodov**, določenim v preambuli in členih 1 in 2 Listine Združenih narodov.

3. Odstavek 2 se uporablja za osebe, ki **napeljujejo** k izvrševanju kaznivih dejanj ali dejavnosti, navedenih v tem odstavku, ali pri njih kako **drugače sodelujejo**.

Izključitev iz subsidiarne zaščite

člen 17 direktive o pogojih

1. Državljan tretje države ali oseba brez državljanstva **ne more biti upravičena do subsidiarne zaščite**, če obstajajo **tehtni razlogi za domnevo**:

(a) da je storil **kaznivo dejanje proti miru, vojni zločin ali zločin proti človeštvu**, kot so opredeljeni v mednarodnih instrumentih, ki določajo takšna kazniva dejanja;

(b) da je storil **hudo kaznivo dejanje**;

(c) da je **kriv dejanj, ki nasprotujejo namenom in načelom Združenih narodov**, določenim v Preambuli in členih 1 in 2 Listine Združenih narodov;

(d) da pomeni **nevarnost za skupnost ali varnost** države članice, v kateri se nahaja.

2. Odstavek 1 se uporablja za osebe, ki **napeljujejo** k izvrševanju kaznivih dejanj ali dejavnosti, navedenih v tem odstavku, ali pri njih kako **drugače sodelujejo**.

3. Države članice **lahko** državljanu tretje države ali osebi brez državljanstva odrečejo upravičenost do subsidiarne zaščite, če je ta **pred sprejemom v državo članico storil eno ali več kaznivih dejanj izven področja uporabe odstavka 1**, za katere bi bila, če bi bila storjena v zadevni državi članici, **zagrožena zaporna kazen**, in če je **zapustil izvorno državo izključno zato, da bi se izognil sankcijam, ki so posledica teh kaznivih dejanj**.

Nazaj na [seznam](#).

Kratice in koristne povezave

- **DP** – direktiva o pogojih
  - [Besedilo direktive o pogojih](#)
- **ESČP** – Evropsko sodišče za človekove pravice
  - [O Evropskem sodišču za človekove pravice](#)
  - [Sodna praksa](#)
- **ICJ** – Meddržavno sodišče
  - [O Meddržavnem sodišču](#)
  - [Sodna praksa](#)
- **MKSJ** – Mednarodno kazensko sodišče za nekdanjo Jugoslavijo
  - [O Mednarodnem kazenskem sodišču za nekdanjo Jugoslavijo](#)
  - [Sodna praksa](#)
- **MKSR** – Mednarodno kazensko sodišče za Ruando
  - [O Mednarodnem kazenskem sodišču za Ruando](#)
  - [Sodna praksa](#)
- **PSSL** – Posebno sodišče za Sierra Leone
  - [O Posebnem sodišču za Sierra Leone](#)
  - [Sodna praksa](#)
- **Rimski statut** – Rimski statut Mednarodnega kazenskega sodišča
  - [Besedilo Rimskega statuta](#)
- **SEU** – Sodišče Evropske unije
  - [O Sodišču Evropske unije](#)
  - [Sodna praksa](#)

Ta pregled pravnih virov in sodne prakse ni izčrpno referenčno orodje. Njegov namen je le praktično usmeriti uradnika, ki vodi zadevo, s sklicevanjem na nekatere najustreznejše določbe in sodno prakso.

Viri v nadaljevanju so urejeni po temah.

Presoja dokazov

Dokazno breme

Pravna podlaga	Sodna praksa
člen 4 DP člen 12 DP člen 17 DP	<ul style="list-style-type: none"> ■ SEU, sodba z dne 9. novembra 2010 v združenih zadevah C-57/09 in C-101/09, B in D, EU:C:2010:661, odst. 95.

Dokazno breme

Pravna podlaga	Sodna praksa
člen 4 DP člen 12 DP člen 17 DP	<ul style="list-style-type: none"> ■ SEU, sodba z dne 9. novembra 2010 v združenih zadevah C-57/09 in C-101/09, B in D, EU:C:2010:661, odst. 87. ■ Supreme Court (Združeno kraljestvo), JS proti Secretary of State for the Home Department, dne 17. marca 2010, odst. 39. ■ Supreme Court (Združeno kraljestvo), Al-Sirri proti Secretary of State for the Home Department, dne 21. novembra 2012, odst. 69–75. ■ Court of Appeal (Anglija in Wales), AN (Afganistan proti Secretary of State for the Home Department), [2015], EWCA. ■ Supreme Court of Canada, Ezokola proti Kanada (Minister of Citizenship and Immigration), 2013 SCC 40, [2013] 2 S.C.R. 678, Uvod. ■ Supreme Court of Canada, Pushpanathan proti Kanada (Minister of Citizenship and Immigration), [1998] 1 S.C.R. 982. ■ Administrative Appeals Tribunal (Avstralija), SRYYY proti Minister for Immigration and Multicultural Affairs, [2006] AATA 320, dne 5. aprila 2006, odst. 52–62.

Opredelitev izključitvenih dejanj

Kaznivo dejanje zoper mir

Pravna podlaga	Sodna praksa
<p>člen 1(F)(a) Ženevske konvencije</p> <p>člen 12(2)(a) DP</p> <p>člen 17(1)(a) DP</p> <p>člen 8<i>bis</i> Rimskega statuta</p> <p>člen 6 Listine Mednarodnega vojaškega sodišča iz leta 1945 (Londonski sporazum)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ Federal Court of Canada, Hinzman proti Kanada (Minister of Citizenship and Immigration) (F.C.), 2006 FC 420; [2007] 1 F.C.R. 561, Kanada: Federal Court, dne 31. marca 2006; odst. 141–142 in 155–160.

Vojni zločin

Pravna podlaga	Sodna praksa
<p>člen 1(F)(a) Ženevske konvencije</p> <p>člen 12(2)(a) DP</p> <p>člen 17(1)(a) DP</p> <p>člen 8 Rimskega statuta</p> <p>Določbe o hudih kršitvah Ženevske konvencije iz leta 1949 in člena 3 Dodatnega protokola I skupnega Ženevske konvenciji iz leta 1949</p> <p>členi 4, 13, 16 Dodatnega protokola II</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ MKSJ, zadeva št. IT-94-1, tožilec proti Duško Tadić, (pritožbeni senat), Decision on the Defence Motion for Interlocutory Appeal on Jurisdiction, dne 2. oktobra 1995, odst. 128–134.

Zločin proti človeštvu

Pravna podlaga	Sodna praksa
<p>člen 1(F)(a) Ženevske konvencije</p> <p>člen 12(2)(a) DP</p> <p>člen 17(1)(a) DP</p> <p>člen 6 Rimskega statuta</p> <p>člen 7 Rimskega statuta</p> <p>člen 5 MKSJ</p> <p>člen 3 MKSR</p> <p>Konvencija o preprečevanju in kaznovanju zločina genocida iz leta 1948</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ ICJ, uporaba Konvencije o preprečevanju in kaznovanju zločina genocida (Bosna in Hercegovina proti Srbija in Črna gora), dne 26. februarja 2007, odst. 299, 319. ■ MKSJ, zadeva št. IT-05-88-T, Popović et al., (obravnavni senat), sodba z dne 10. junija 2010, odst. 809–832. ■ MKSJ, zadeva št. IT-95-14-A, tožilec proti Blaškić, (pritožbeni senat), sodba z dne 29. julija 2004, odst. 96–102. ■ MKSR, zadeva št. ICTR-99-52-A, tožilec proti Nahimana et al. (pritožbeni senat), sodba z dne 28. novembra 2007, odst. 915–924. ■ MKSR, zadeva št. ICTR-96-4-T, tožilec proti Jean-Paul Akayesu (obravnavni senat 1), sodba z dne 2. septembra 1998, odst. 500–509, 521, 579. ■ Court of Appeal (Anglija in Wales), AA-R (Iran) proti Secretary of State for the Home Department, [2013] EWCA Civ 835. ■ Administrative Appeals Tribunal (Avstralija), SRYYY proti Minister for Immigration and Multicultural Affairs, [2006] AATA 320, dne 5. aprila 2006.

Hudo nepolitično kaznivo dejanje

Pravna podlaga	Sodna praksa
člen 1(F)(b) Ženevske konvencije člen 12(2)(b) DP člen 17(1)(b) DP	<ul style="list-style-type: none"> ■ SEU, sodba z dne 24. junija 2015, H. T. proti Land Baden-Württemberg, EU:C:2015:413. ■ Upper Tribunal (Združeno kraljestvo) (Asylum and Immigration Chamber), AH (člen 1F(b)), [2013] UKUT 00382. ■ House of Lords Judicial Committee (Združeno kraljestvo), T proti Secretary of State for the Home Department, [1996] 2 All ER 865, dne 22. maja 1996. ■ Supreme Court of Canada, Febles proti Minister of Citizenship and Immigration, 2014, SCC 68. ■ Court of Appeal (Nova Zelandija), S proti Refugee Status Appeals Authority, CA262/97, dne 2. aprila 1998.

Dejanja v nasprotju s cilji in načeli ZN

Pravna podlaga	Sodna praksa
člen 1D(c) Ženevske konvencije člen 12(2)(c) DP člen 17(1)(c) DP Listina ZN	<ul style="list-style-type: none"> ■ SEU, sodba z dne 9. novembra 2010 v združenih zadevah C-57/09 in C-101/09, B in D, EU:C:2010:661, odst. 79–99. ■ Supreme Court (Združeno kraljestvo), Al-Sirri proti Secretary of State for the Home Department, dne 21. novembra 2012. ■ National Court of Asylum Law (Francija), SR, št. 611731, dne 27. junija 2008. ■ National Court of Asylum Law (Francija), gospod S, št. 11016153, dne 15. julija 2014.

Nevarnost za skupnost ali varnost države

Pravna podlaga	Sodna praksa
člen 17(1)(d) DP	<ul style="list-style-type: none"> ■ National Court of Asylum Law (Francija), sodba z dne 29. junija 2012, gospod A., št. 10014511. ■ National Court of Asylum Law (Francija), sodba z dne 20. septembra 2012, gospod M., št. 10018884. ■ National Court of Asylum Law (Francija), sodba z dne 21. aprila 2011, gospod R., št. 10014066. ■ National Court of Asylum Law (Francija), sodba z dne 15. februarja 2013, gospod B., št. 10005048. ■ Commission for Refugee Matters (Francija), sklep z dne 1. februarja 2006, gospa O., št. 533907.

Dejanja teroristične narave

Pravna podlaga	Sodna praksa
<p>člen 51(2) Dodatnega protokola I člena 4(2)(d) in 13(2) Dodatnega protokola II</p> <p>Okvirni sklep Sveta 2002/475/JHA z dne 13. junija 2002 o boju proti terorizmu</p> <p>Okvirni sklep Sveta 2008/919/JHA z dne 28. novembra 2008, ki spreminja Okvirni sklep 2002/475/PNZ o boju proti terorizmu</p> <p>Mednarodne konvencije in protokoli v zvezi s terorizmom (kliknite tukaj)</p> <p>Varnostni svet ZN, Resolucija varnostnega sveta 1373 (2001) [o grožnjah, ki jih za mednarodni mir in varnost predstavljajo teroristična dejanja] z dne 28. septembra 2001, S/RES/1373 (2001)</p> <p>Varnostni svet ZN, Resolucija varnostnega sveta 1566 (2004) o grožnjah, ki jih za mednarodni mir in varnost predstavljajo teroristična dejanja z dne 8. oktobra 2004, S/RES/1566 (2004)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ SEU, sodba z dne 9. novembra 2010 v združenih zadevah C-57/09 in C-101/09, B in D, EU:C:2010:661. ■ SEU, sodba z dne 29. junija 2010, Generalbundesanwalt beim Bundesgerichtshof proti E in F, zadeva C-550/09, odst. 61–62. ■ National Court of Asylum Law (Francija), gospod S, št. 11016153, dne 15. julija 2014. ■ National Court of Asylum Law (Francija), SR, št. 611731, dne 27. junija 2008.

Individualna odgovornost

Splošni vidiki

Pravna podlaga	Sodna praksa
<p>člen 12 DP člen 17 DP členi 25, 28, 30–33 Rimskega statuta</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ SEU, sodba z dne 9. novembra 2010 v združenih zadevah C-57/09 in C-101/09, B in D, EU:C:2010:661 ■ Supreme Court (Združeno kraljestvo), JS proti Secretary of State for the Home Department, odst. 55; ■ Supreme Court of Canada, Ezokola <i>proti</i> Kanada (Citizenship and Immigration), 201, Uvod.

Oblike individualne odgovornosti

Izvedba izključitvenega dejanja

Pravna podlaga	Sodna praksa
<p>člen 12(3) DP člen 17(2) DP člen 25(3)(a) Rimskega statuta člen 30 Rimskega statuta</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ MKSJ, zadeva št. IT-98-30/1-T, obravnavna sodba, 2001, tožilec proti Miroslav Kvočka et al, odst. 243. ■ MKSJ, zadeva št. IT-98-30/1-T, obravnavna sodba, 2001, tožilec proti Miroslav Kvočka et al, odst. 251. ■ MKSJ, zadeva št. IT-94-1, tožilec proti Duško Tadić, (pritožbeni senat), Decision on the Defence Motion for Interlocutory Appeal on Jurisdiction, dne 2. oktobra 1995, odst. 188.

Napeljevanje drugih k izvedbi

Pravna podlaga	Sodna praksa
<p>člen 12(3) DP člen 17(2) DP člen 25(3)(b) Rimskega statuta člen 25(3)(e) Rimskega statuta člen 30 Rimskega statuta</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ MKSJ, zadeva št. IT-04-82-A, tožilec proti Boškoski in Tarčulovski (pritožbena sodba), sodba z dne 19. maja 2010, odst. 125. ■ MKSJ, zadeva št. IT-95-14/2, tožilec proti Dario Kordić, Mario Čerkez (pritožbena sodba), sodba z dne 17. decembra 2004, odst. 27. ■ MKSJ, zadeva št. IT-98-30/1-T, obravnavna sodba, 2001, tožilec proti Miroslav Kvočka et al, odst. 252. ■ MKSR, zadeva št. ICTR-99-52-A, tožilec proti Nahimana et al. (pritožbeni senat), dne 28. novembra 2007, odst. 440, 479, 482. ■ MKSR, zadeva št. ICTR-99-54A-A, Jean de Dieu Kamuhanda proti tožilec (pritožbena sodba), dne 19. septembra 2005, odst. 593. ■ PSSL, zadeva št. SCSL-2004-16-A, tožilec posebnega sodišča proti Alex Tamba Brima, Brima Bazzy Kamara, Santigie Borbor Kanu (the AFRC accused) (pritožbena sodba), dne 22. februarja 2008, odst. 301.

Pomoč in podpiranje

Pravna podlaga	Sodna praksa
<p>člen 12(3) DP člen 17(2) DP člen 25(3)(c) Rimskega statuta člen 30 Rimskega statuta</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ MKSJ, zadeva št. IT-95-13/1, tožilec proti Mrkšić et al. (pritožbena sodba), dne 5. maja 2009, odst. 49, 145–159. ■ MKSJ, zadeva št. IT-98-32-A, pritožbena sodba, tožilec proti Mitar Vasiljević, dne 25. februarja 2004, odst. 102. ■ MKSJ, zadeva št. IT-98-30/1-T, obravnavna sodba, 2001, tožilec proti Miroslav Kvočka et al, odst. 253–256. ■ MKSJ, zadeva št. IT-94-1A, tožilec proti Duško Tadić (pritožbeni senat), 15. julija 1999, odst. 229. ■ MKSR, zadeva št. ICTR-2001-70-A, Rukundo proti tožilec (pritožbena sodba), dne 20. oktobra 2010, odst. 52. ■ MKSR, zadeva št. ICTR-05-88-A, Kalimanzira proti tožilec (pritožbena sodba), sodba z dne 20. oktobra 2010, odst. 220. ■ MKSR, zadeva št. ICTR-99-52-A, tožilec proti Nahimana et al. (pritožbeni senat), dne 28. novembra 2007, odst. 482. ■ MKSR, zadeva št. ICTR-96-4-T, tožilec proti Jean-Paul Akayesu (obravnavni senat 1), sodba z dne 2. septembra 1998, odst. 484, 545. ■ PSSL, zadeva št. SCSL-04-14-A, tožilec proti Moinina Fofana, Allieu Kondewa (the CDF Accused) (pritožbena sodba), dne 28. maja 2008, odst. 72. ■ Upper Tribunal (Združeno kraljestvo), MT (člen 1F(a) – pomoč in podpiranje) Zimbabwe proti Secretary of State for the Home Department, [2012] UKUT 00015(IAC).

Skupna kriminalna združba

Pravna podlaga	Sodna praksa
<p>člen 12(3) DP člen 17(2) DP člen 25(3)(d) Rimskega statuta</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ MKSJ, zadeva št. IT-99-36, tožilec proti Radoslav Brđanin, pritožbena sodba z dne 3. aprila 2007. ■ MKSJ, zadeva št. IT-98-30/1-T, obravnavna sodba, 2001, tožilec proti Miroslav Kvočka et al, odst. 265–312. ■ MKSJ, zadeva št. IT-94-1-A, tožilec proti Duško Tadić, pritožbena sodba z dne 15. julija 1999, odst. 190–191, 195–196, 202–204, 220, 227. ■ Upper Tribunal (Združeno kraljestvo), MT (člen 1F(a) – pomoč in podpiranje) Zimbabwe proti Secretary of State for the Home Department, [2012] UKUT 00015(IAC).

Vodstvena odgovornost

Pravna podlaga	Sodna praksa
<p>člen 12(3) DP člen 17(2) DP člen 28 Rimskega statuta</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ MKSJ, zadeva št. IT-03-68-A, tožilec proti Naser Orić (pritožbeni senat), sodba z dne 3. julija 2008, odst. 18, 20, 177. ■ MKSJ, IT-98-30/1-T, obravnavna sodba, 2001, tožilec proti Miroslav Kvočka et al, odst. 313–314. ■ MKSJ, IT-95-14-T, obravnavna sodba, tožilec proti Tihomir Blaškić, dne 3. marca 2000, odst. 41–42, 67. ■ MKSR, zadeva št. ICTR-97-20-T, tožilec proti Laurent Semanza (obravnavni senat III MKSR), dne 15. maja 2003, odst. 401–402.

Stanje duha (namen in védenje)

Pravna podlaga	Sodna praksa
<p>člen 30 Rimskega statuta člen 32 Rimskega statuta</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ MKSJ, zadeva št. IT-02-60-A, obravnavna sodba, tožilec proti Vidoje Blagojević in Dragan Jokić, dne 9. maja 2007, odst. 127. ■ MKSJ, zadeva št. IT-98-32-T, obravnavna sodba, tožilec proti Mitar Vasiljević, dne 29. novembra 2002, odst. 71. ■ MKSJ, zadeva št. IT-98-30/1-T, obravnavna sodba, 2001, tožilec proti Miroslav Kvočka et al, odst. 255. ■ MKSJ, zadeva št. IT-95-14-T, obravnavna sodba, tožilec proti Tihomir Blaškić, dne 3. marca 2000, odst. 286. ■ MKSJ, zadeva št. IT-95-17/1, obravnavna sodba, tožilec proti Anto Furundžija, dne 10. decembra 1998, odst. 246. ■ MKSR, zadeva št. ICTR-96-4-T, tožilec proti Jean-Paul Akayesu (obravnavni senat 1), sodba z dne 2. septembra 1998, odst. 523.

Izključitvena dejanja, pripisana skupini ali režimu

Pravna podlaga	Sodna praksa
<p>člen 12 DP člen 17 DP</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ SEU, sodba z dne 9. novembra 2010 v združenih zadevah C-57/09 in C-101/09, B in D, EU:C:2010:661, odst. 88–98. ■ MKSJ, IT-97-24-T tožilec proti Milomir Stakić (obravnavna sodba), dne 31. julija 2003, odst. 433.

Okoliščine, ki izničujejo individualno odgovornost**Duševna sposobnost za razumevanje in nadzor posameznikovega ravnanja**

Pravna podlaga	Sodna praksa
<p>člena 31(a) in 31(b), Rimskega statuta člen 40(3) Konvencije o otrokovih pravicah</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ MKSR, zadeva št. ICTR-96-4-T, tožilec proti Jean-Paul Akayesu (obravnavni senat 1), sodba z dne 2. septembra 1998, odst. 523.

Prisila

Pravna podlaga	Sodna praksa
člen 31(d) Rimskega statuta člen 33 Rimskega statuta	<ul style="list-style-type: none"> ■ MKSJ, zadeva št. IT-96-22-A, pritožbena sodba, tožilec proti Dragan Erdemović, pritožba, dne 7. oktobra 1997, odst. 19. ■ Upper Tribunal (Združeno kraljestvo), AB (člen 1F(a) – obramba – prisila) Iran [2016] UKUT 00376 (IAC).

Samoobramba in obramba drugih

Pravna podlaga	Sodna praksa
člen 31(1)(c) Rimskega statuta	<ul style="list-style-type: none"> ■ Administrative Appeals Tribunal (Avstralija), sodba z dne 16. junija 2010, Re YYMT in FRFJ (2010), 115 ALD 590.

Ukazi nadrejenih

Pravna podlaga	Sodna praksa
člen 33 Rimskega statuta	<ul style="list-style-type: none"> ■ MKSJ, zadeva št. IT-96-22-A, pritožbena sodba, tožilec proti Dragan Erdemović, pritožba, dne 7. oktobra 1997.

Dodatni dejavniki

Pravna podlaga	Sodna praksa
člen 29 Rimskega statuta	<ul style="list-style-type: none"> ■ SEU, sodba z dne 9. novembra 2010 v združenih zadevah C-57/09 in C-101/09, B in D, EU:C:2010:661, odst. 103–105. ■ Upper Tribunal (Združeno kraljestvo) (Asylum and Immigration Chamber), AH (člen 1F(b)), [2013] UKUT 00382.

Drugi viri

Vodnik organa [EASO Judicial Analysis 'Exclusion: člena 12 in 17 direktive o pogojih \(Direktiva 2011/95/EU\)](#) je del sklopa dokumentov urada EASO za strokovni razvoj predstavnikov sodstva in zagotavlja izčrpno predstavitev izključitvenih klavzul s sodnega vidika.

[Spletna stran Mednarodnega kazenskega sodišča](#) vsebuje veliko zbirko podatkov o mednarodnih instrumentih ter mednarodnih in nacionalnih sodnih praksah o mednarodnih zločinih. Koristno za uradnike, ki vodijo zadevo in se ukvarjajo z elementi kaznivega dejanja, je tudi orodje [ICC Legal Tools](#).

Uporabno gradivo Visokega komisariata Združenih narodov za begunce (UNHCR):

- ▶ [Priročnik o postopkih in merilih za določitev statusa begunca v skladu s Konvencijo iz leta 1951 in Protokol iz leta 1967 o statusu beguncev \(poglavje IV\)](#)
- ▶ [Informativno gradivo o uporabi izključitvenih klavzul: člen 1F Konvencije iz leta 1951 o statusu beguncev](#)
- ▶ [Smernice o mednarodni zaščiti: Uporaba izključitvenih klavzul: člen 1F Konvencije iz leta 1951 o statusu beguncev](#)
- ▶ [Smernice o mednarodni zaščiti: Zahtevki za azil otrok v skladu s členoma 1\(A\)2 in 1\(F\) Konvencije iz leta 1951 in/ali Protokola iz leta 1967 o statusu beguncev](#)

V zvezi z vprašanji o mednarodnem humanitarnem pravu ter zakoni in ravnanjem v mednarodnih spopadih in spopadih, ki niso mednarodnega značaja, je lahko pomemben vir spletna stran [Mednarodnega odbora Rdečega križa \(ICRC\)](#).

KAKO DO PUBLIKACIJ EVROPSKE UNIJE

Brezplačne publikacije:

- en izvod:
na spletni strani EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>);
- več kot en izvod ali plakati/zemljevidi:
pri predstavništvih Evropske unije (http://ec.europa.eu/represent_sl.htm);
pri delegacijah v državah, ki niso članice EU
(http://eeas.europa.eu/delegations/index_sl.htm);
pri službi Europe Direct (http://europa.eu/europedirect/index_sl.htm) ali s klicem na
telefonsko številko 00 800 6 7 8 9 10 11 (brezplačna številka za celotno EU) (*).

(*): Informacije so brezplačne, kakor tudi večina klicev (nekateri operaterji, telefonske govorilnice ali hoteli lahko klic zaračunajo).

Publikacije, ki so naprodaj:

- na spletni strani EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>).

Urad za publikacije